

Rechten en plichten voor pleegouders

Inhoud

Vooraf.....	1
1. De plaatsingsvormen in pleegzorg	1
1.1. Vrijwillige plaatsing	1
1.2. Ondertoezichtstelling (kinderbeschermingsmaatregel).....	1
1.3. Ondertoezichtstelling met uithuisplaatsing.....	2
1.4. Beëindiging van het ouderlijk gezag: voogdij (kinderbeschermingsmaatregel)	2
1.5. Pleegoudervoogdij.....	2
1.6. Pleegzorg na 18 jaar	2
1.7. Vormen van pleegouderschap	2
2. Juridische zaken voor pleegouders.....	4
2.1. Aanmelding voor pleegzorg.....	4
2.2. Wie kan pleegouder worden?.....	5
2.2.1. Verklaring van geen bezwaar	5
2.2.2. Pleegcontract en algemene voorwaarden	5
2.3. Plan van aanpak of hulpverleningsplan.....	6
2.4. Pleegouderbegeleidingsplan.....	6
2.5. Omgangsregeling	7
2.6. Pleegouders en de rechtbank: belanghebbende/informant	8
2.7. Pleegoudervoogdij.....	9
2.8. Pleegzorg na meerderjarigheid pleegkind.....	9
2.9. Pleegouderschap en de rechten van de ouder	9
3. Einde pleegzorgplaatsing en blokkaderecht.....	10
3.1. Op verzoek van de ouder(s) met gezag.....	10
3.2. Op verzoek van de Jeugdbescherming bij een OTS	11
3.3. Op verzoek van de voogd (van Jeugdbescherming of een natuurlijke voogd).....	11
3.4. Op verzoek van de pleegouder	12
3.5. Op verzoek van het (pleeg)kind	12
3.6. Het recht op pleegzorg eindigt omdat dit wettelijk is bepaald	12
3.7. Privacy en dossier.....	13
3.8. Medezeggenschap via pleegouderraad (POR)	13
4. Financiële aspecten van pleegzorg.....	14
4.1. Pleegvergoeding.....	14
4.2. Toeslagen op de pleegvergoeding.....	14
4.3. Bijzondere kosten.....	15

4.4.	Kinderbijslag en kindgebonden budget.....	15
4.5.	Kosten kinderopvang.....	15
4.6.	Pleegkind 18+	15
5.	Praktische regelzaken	16
5.1.	Inschrijven op het woonadres van pleegouder(s)	16
5.2.	Inschrijving op school	16
5.3.	Identiteitsbewijs (paspoort, id-kaart of verblijfsvergunning).....	17
5.4.	Vakantie buiten Nederland.....	17
5.5.	Medische behandeling.....	18
5.5.1.	Geen toestemming voor een kind jonger dan 12 jaar	18
5.5.2.	Geen toestemming voor een kind van 12 tot 16 jaar	19
5.6.	Pleegzorgverlof en andere vormen van verlof.....	19
5.7.	Kinderopvangtoeslag.....	19
5.8.	Verzekeringen.....	20
5.8.1.	Ziektekostenverzekering.....	20
5.8.2.	Aansprakelijkheidsverzekering	21
5.8.3.	Rechtsbijstandverzekering	21
5.8.4.	Inzittenden-verzekering.....	21
5.8.5.	Reisverzekering.....	22
5.9.	Belastingen (fiscale zaken)	22
6.	Klachtenregeling en privacyreglement	23
6.1.	Klachtrecht	23
6.2.	Tuchtrecht.....	23
6.3.	Privacybeleid.....	23
	Bijlagen	24
1.	Algemene Voorwaarden Levvel Pleegzorg	24
2.	Checklist bij start pleegzorgplaatsing.....	25
3.	Uitgebreide informatie over de ondertoezichtstelling en voogdij.....	30
4.	Schematisch overzicht pleegkind 18- en 18+.....	34
5.	Aanvraag identiteitsbewijs: wie geeft toestemming?.....	38
6.	Schematisch overzicht rechten bij beëindiging plaatsing.....	39

Vooraf

Voor alle (nieuwe) pleegouders organiseert Levvel met regelmaat de themabijeenkomst 'Rechten en plichten'. Het volgen van deze bijeenkomst helpt u om beter inzicht te krijgen in uw positie als pleegouder, uw rechten en plichten en die van andere betrokkenen bij pleegzorg. Informatie uit de themabijeenkomst is ook (terug) te lezen in deze notitie 'Rechten en plichten voor pleegouders'. Daarnaast zijn op de website van Pleegzorg.nl en de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen antwoorden te vinden op veel gestelde vragen over de rechten en plichten van pleegouders: www.pleegzorg.nl en www.denvp.nl/veelgestelde-vragen.

Voorliggende notitie is met veel zorg tot stand gekomen. Bij wijzigingen in wet- en regelgeving past Levvel deze notitie aan, zodat u over de juiste informatie beschikt. Desondanks kan het voorkomen dat informatie op enig moment niet meer kloppend is, aan deze notitie kunnen dan ook geen rechten ontleend worden.

Levvel staat open voor opmerkingen en suggesties van pleegouders ter verbetering van deze notitie. De notitie 'Rechten en plichten voor pleegouders' is immers bedoeld om u en andere pleegouders te ondersteunen in uw belangrijke taak. Schroom niet om die aan ons door te geven. Dit kan door contact op te nemen met het secretariaat van het Servicepunt (020 – 54 00 440 of secretariaatservicepunt@levvel.nl). Heeft u juridische vragen? Neem dan contact op met onze jurist Evelien in de Rijp via e.i.d.rijp@levvel.nl of telefonisch op maandagochtend of woensdagmiddag via 0614481508.

Levvel Pleegzorg

1. De plaatsingsvormen in pleegzorg

Binnen de pleegzorg hebben we te maken met verschillende plaatsingsvormen. Deze plaatsingsvorm kan door de rechter zijn bepaald of vrijwillig door de ouder of de jongere zijn aangegaan. Het is goed om het verschil tussen deze soorten plaatsingen te kennen, omdat dit uitmaakt voor de positie van de pleegouder, de ouder en de betrokken hulpverleners.

De plaatsingsvormen:

- 1.1 Vrijwillige plaatsing
- 1.2 Ondertoezichtstelling (kinderbeschermingsmaatregel)
- 1.3 Ondertoezichtstelling met uithuisplaatsing
- 1.4 Beëindiging van het ouderlijk gezag: voogdij (kinderbeschermingsmaatregel)
- 1.5 Pleegoudervoogdij
- 1.6 Pleegzorg na 18 jaar (verlengde jeugdhulp)

1.1. Vrijwillige plaatsing

Bij een vrijwillige uithuisplaatsing vragen de ouders zelf om een verwijzing/beschikking¹ voor pleegzorg en beslissen zij zelf over de plaatsing in het pleeggezin. Er is geen (kinder)rechter bij betrokken. De ouders behouden in volle omvang² het ouderlijke gezag over het kind en de ouder met gezag neemt als wettelijk vertegenwoordiger beslissingen voor het kind. Bij een vrijwillige plaatsing kan Jeugdbescherming in het vrijwillig kader (ook wel drangkader genoemd) betrokken zijn.

1.2. Ondertoezichtstelling (kinderbeschermingsmaatregel)

De ondertoezichtstelling (OTS) is een kindbeschermingsmaatregel die door de rechter wordt opgelegd als er ernstige zorgen zijn om de ontwikkeling van een kind én de ouders de zorg voor hun kind niet of onvoldoende accepteren. Tijdens een ondertoezichtstelling behoudt de ouder het gezag over het kind, maar krijgt de ouder wel minder over het kind te zeggen. Bij een ondertoezichtstelling is de verwachting dat de ouder het ouderlijk gezag weer volledig kan dragen binnen een voor het kind aanvaardbare termijn. Er wordt een gezinsmanager van de Jeugdbescherming³ aangesteld, de begeleiding vindt plaats op basis van een gezinsplan of familiegroepsplan. Dit is een plan dat ouders/gezinnen samen met familie, vrienden en anderen opstellen. In dit plan geven ouders aan hoe ze zelf de opvoed- en opgroeisituatie voor hun kind willen verbeteren en welke ondersteuning daarbij nodig is van mensen uit hun omgeving of van professionele hulp. Het opstellen van een familiegroepsplan is niet aan de orde, als het opstellen van het plan de veiligheid en ontwikkeling van het kind zou schaden.

De ondertoezichtstelling is gericht op:

- ondersteuning van de ouder bij de opvoeding en verzorging van het kind, zodat de bedreiging van de ontwikkeling van het kind weggenomen kan worden;
- het zo veel mogelijk laten dragen van de verantwoordelijkheid voor de opvoeding en verzorging door de ouder;
- versterking van de gezinsband.

Een gezinsmanager van Jeugdbescherming houdt toezicht op de gang van zaken in het gezin, met als doel om de veiligheid van het kind te waarborgen. De gezinsmanager kan (dwingende) adviezen geven over de opvoeding en maakt hierover afspraken met de ouders. Jeugdbescherming dient er voor te zorgen dat er hulpverlening in het gezin komt. De ouders zijn verplicht zich aan deze aanwijzingen te houden.⁴ De ondertoezichtstelling wordt voor maximaal één jaar

¹Een beschikking heet sinds 1 januari 2018 een SPIC in Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland

²Met uitzondering van het blokkaderecht dat pleegouders hebben (zie hoofdstuk 3)

³Jeugdbescherming: een gecertificeerde instelling is een instelling die bevoegd is om kindbeschermingsmaatregelen uit te voeren. Gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming zijn Jeugdbescherming Regio Amsterdam (verder te noemen Jeugdbescherming), de William Schrikker Groep voor kinderen of ouders met een beperking, Stichting Nidos voor alleenstaande minderjarige asielzoekers en het Leger des Heils Jeugdbescherming en Jeugdreclassering. Pleegouders van Levvel hebben het meest te maken met Jeugdbescherming als gecertificeerde instelling. Daarom hebben we het in deze notitie vaak over Jeugdbescherming. Waar Jeugdbescherming staat, kan echter ook de naam van één van de andere gecertificeerde instellingen gelezen worden.

⁴Een ouder kan de dwingende aanwijzing laten toetsen door de rechter.

uitgesproken maar kan telkens met één jaar worden verlengd door de rechter. Meer informatie over de ondertoezichtstelling is te vinden in bijlage 3.

1.3. Ondertoezichtstelling met uithuisplaatsing

Als het voor de ontwikkeling van het kind nodig is om elders te wonen, kan de gezinsmanager (of de Raad voor de Kinderbescherming) een machtiging uithuisplaatsing verzoeken aan de kinderrechter. Dit kan een machtiging uithuisplaatsing in een pleeggezin zijn, maar er zijn ook andere machtigingen (in een open of gesloten instelling). Met deze machtiging mag de Jeugdbescherming⁵ het kind in een pleeggezin plaatsen. Als de Raad voor de Kinderbescherming de uithuisplaatsing heeft verzocht, dan moet de jeugdbeschermer de machtiging gebruiken. De kinderrechter plaatst het kind dus niet zelf uit huis, maar machtigt de Jeugdbescherming om dat te doen. Meer informatie over de ondertoezichtstelling met machtiging uithuisplaatsing is te vinden in bijlage 3.

1.4. Beëindiging van het ouderlijk gezag: voogdij (kinderbeschermingsmaatregel)

Als de rechter het gezag van de ouders beëindigt, stelt de rechter een voogd aan als wettelijk vertegenwoordiger voor het kind. In veel gevallen is dit een professionele voogd (van een gecertificeerde instelling).⁶ De voogd bepaalt waar het kind woont. Voogdij duurt maximaal tot de 18^e verjaardag van het kind. Meer informatie over de beëindiging van het gezag en voogdij is te vinden in bijlage 3.

1.5. Pleegoudervoogdij

Bij pleegoudervoogdij is het gezag van de ouders beëindigd en is de pleegouder door de rechter benoemd tot voogd.⁷ De pleegoudervoogd is wettelijk vertegenwoordiger van het kind en heeft een pleegzorgcontract. Er is geen sprake van een machtiging uithuisplaatsing en geen kinderschermingsmaatregel.⁸ Pleegoudervoogdij loopt maximaal door tot de 18^e verjaardag van het kind. Het is van belang dat pleegouders goed geïnformeerd zijn over wat pleegoudervoogdij inhoudt en welke consequenties dit heeft voordat zij de pleegoudervoogdij aanvaarden. Informatie hierover is te vinden op <https://www.pleegzorg.nl/bibliotheek/32-rechten-en-plichten/3-pleegoudervoogdij>.

1.6. Pleegzorg na 18 jaar

Als een pleegjongere 18 jaar of ouder is, is een kinderschermingsmaatregel⁹ niet meer mogelijk. Vanaf de 18^e verjaardag vervalt het ouderlijk gezag, de ondertoezichtstelling, de voogdij en is er altijd sprake van een vrijwillige plaatsing.¹⁰ De pleegzorg loopt standaard door tot de 21^e verjaardag van het pleegkind, tenzij het pleegkind van 18 jaar de pleegzorg eerder wenst te stoppen.

Na de 21^e verjaardag kan pleegzorg tot maximaal de 23^e verjaardag doorlopen, maar alleen als er sprake is van een *hulpvraag* van de jongere waarvoor pleegzorg nodig is volgens de gemeente. Gedurende deze voortgezette hulpverlening biedt Levvel begeleiding en wordt de pleegvergoeding betaald aan de pleegouder. Er moet een verwijzing/beschikking¹¹ voor deze verlengde plaatsing afgegeven worden nadat een jongere 21 jaar geworden is. De voortgezette hulpverlening eindigt wanneer het pleegkind geen hulp meer wil of wanneer hij 23 jaar wordt.

1.7. Vormen van pleegouderschap

Levvel onderscheidt verschillende soorten pleegzorgplaatsingen, namelijk:

⁵ Gecertificeerde instellingen (GI's) zijn gecertificeerd om kinderschermingsmaatregelen of maatregelen in het kader van jeugdreclassering uit te voeren. Gecertificeerde instellingen zijn o.a. Jeugdbescherming Regio Amsterdam, William Schrikker Stichting JB/JR, Leger des Heils en Nidos.

⁶ In sommige gevallen beslist de rechter dat iemand uit de omgeving van het kind voogd kan worden (bijvoorbeeld een tante of een pleegouder). In die gevallen is er geen professionele voogd betrokken.

⁷ Pleegouders kunnen ook gezamenlijk pleegoudervoogd worden van een kind.

⁸ Als er zorgen zijn over de opvoeding, is het wel mogelijk dat er bij pleegoudervoogdij een ondertoezichtstelling (eventueel met een uithuisplaatsing) wordt uitgesproken door de rechter. Dit komt zelden voor.

⁹ Jeugdreclassering kan wel doorlopen na de 18^e verjaardag.

¹⁰ Volwassenenbescherming is mogelijk in de vorm van bewindvoering (geldzaken) en/of mentorschap (persoonlijke zaken) of curatele (bij geldzaken, bezit en persoonlijke zaken).

¹¹ Meestal door de gemeente, maar een huisarts of arts kan ook verwijzen naar verlengde jeugdhulp.

- Crisisplaatsing: acute plaatsing van enkele weken vanwege een crisissituatie in de thuissituatie, waarbij de veiligheid van het kind thuis niet gewaarborgd kan worden.
- Weekend/vakantieplaatsing: het kind verblijft één of meerdere weekenden per maand óf enkele weken tijdens de schoolvakantie(s) bij een pleeggezin, ter ontlasting van de vaste opvoeder. Vaak gaat het om vrijwillige plaatsingen.
- Kortdurende pleegzorg: het is de bedoeling dat het kind weer terug naar huis kan. Er vindt onderzoek plaats om te bepalen of het kind weer bij de eigen ouder(s) kan gaan wonen, of in een pleeggezin blijft wonen.
- Langdurige pleegzorg: het is de bedoeling dat het kind volwassen wordt in het pleeggezin. In principe loopt de pleegzorg door totdat het kind 21 jaar wordt, in sommige gevallen tot 23 jaar.

Op het moment dat een kind niet thuis kan wonen, is het beleid om eerst te kijken naar de mogelijkheid tot plaatsing van een kind in het eigen netwerk, bij familie of bekenden. Als dit in het kader van pleegzorg is, wordt dit een netwerkpleeggezin genoemd. Is opvang in het eigen netwerk niet mogelijk, dan zoekt Levvel naar een passend pleeggezin in ons bestand.

2. Juridische zaken voor pleegouders

De plaatsing van een kind in een pleeggezin is aan verschillende wettelijke en inhoudelijke eisen/voorschriften gebonden. Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijke onderdelen van een pleegzorgplaatsing.

2.1. Aanmelding voor pleegzorg

Pleegzorg is niet vrij toegankelijke zorg. Om een kind in een pleeggezin te kunnen plaatsen is een verwijzing/beschikking nodig. De gemeente is verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp, waaronder pleegzorg.¹²

Voor **een vrijwillige plaatsing** vraagt de ouder met gezag óf het kind van 12 jaar en ouder om een verwijzing/beschikking voor pleegzorg. Dit doet de ouder bijvoorbeeld in overleg met de huisarts of een medewerker van een wijk- of gemeenteteam.

Ook iemand anders kan om de verwijzing vragen, maar dan moet de ouder met gezag en/of het kind vanaf 12 jaar wel instemmen met de aanvraag voor jeugdhulp. Een 16-jarige kan zelfstandig (zonder instemming van de ouder met gezag) om hulp vragen. Als het om pleegzorg gaat, dient de ouder(s) met gezag altijd in te stemmen met de plaatsing, omdat de ouder(s) met gezag de verblijfplaats van het kind bepaalt.¹³

Bij een **plaatsing in het kader van een OTS** regelt een gecertificeerde instelling zoals Jeugdbescherming de verwijzing/beschikking. Het verschilt per gemeente of toestemming van de gemeente noodzakelijk is, in principe is toestemming van de gemeente niet nodig. Jeugdbescherming kan zelf beslissen over de benodigde zorg. De instemming van de ouder met gezag en/of het kind vanaf 12 jaar is dan ook niet nodig. Bij een OTS dient er vóór de plaatsing wél een machtiging van de kinderrechter te zijn om het kind uit huis te kunnen plaatsen (zie hiervoor ook paragraaf 1.2). De verlenging van de OTS wordt jaarlijks getoetst door de rechter. Als er geen bedreigingen voor het kind meer zijn, is het mogelijk de plaatsing in het pleeggezin in het vrijwillig kader voort te zetten, de OTS wordt dan niet verlengd door de rechter of de Jeugdbescherming vraagt geen verlenging van de OTS aan.

In een **crisissituatie** kan een kind geplaatst worden op basis van een verwijzing met een duur van 4 weken. De informatie over het kind en zijn achtergrond is in crisissituaties vaak beperkt. Bij een OTS moet er óók in crisissituaties wel een (spoed)machtiging uithuisplaatsing zijn. Als pleegzorg na de periode van 4 weken moet doorlopen, dan is een reguliere verwijzing/beschikking voor pleegzorg nodig.

Als **de voogdij door Jeugdbescherming** wordt uitgeoefend, besluit Jeugdbescherming zelfstandig over aanmelding bij pleegzorg.

Netwerkpleegzorg formaliseren

Als het kind al in het eigen netwerk woont, kan de pleegzorg worden geformaliseerd. Daarvoor hanteert Levvel de [Richtlijn Netwerkpleegzorg](#) en [Veldnorm netwerkpleegzorg](#) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Een netwerkpleegzorgplaatsing start met een onderzoek door de pleegzorgwerker naar de geschiktheid van de netwerkpleegouders voor de opvoeding en verzorging van dit specifieke kind. De begeleiding van pleegouders en de betaling van de pleegvergoeding starten direct na binnenkomst van de (volledige) verwijzing/beschikking. De Jeugdbescherming is verantwoordelijk voor het kind en ouders gedurende het geschiktheidsonderzoek, de hulpverlening aan ouders en kind start pas na afronding van het geschiktheidsonderzoek.

¹² Welke gemeente verantwoordelijk is voor het kind wordt bepaald via het woonplaatsbeginsel: <https://vng.nl/artikelen/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp>.

¹³ Stemt de ouder niet in en is plaatsing toch noodzakelijk, dan moet er een OTS met een machtiging uithuisplaatsing komen.

Het komt geregeld voor dat een kind al bij familie of bekenden woont en na enige tijd blijkt, dat er begeleiding nodig is vanwege opvoed- en opgroei problemen. In deze situatie beoordeelt een gezinsmanager van Jeugdbescherming of een medewerker van een wijk-/gemeenteteam of er echt sprake is van dusdanige opvoed- en opgroei problemen en begeleidingsvragen, dat pleegzorg noodzakelijk is. Als dit het geval is, dan verzorgt hij een verwijzing/beschikking naar pleegzorg, verzoekt hij een machtiging uithuisplaatsing bij de kinderrechter als er een OTS is en meldt het kind en de pleegouders aan bij Levvel. Als er andere begeleiding nodig is, bijvoorbeeld opvoedondersteuning, dan kan deze zelf geboden worden of een verwijzing/beschikking afgegeven worden voor ambulante jeugdhulp. In het laatste geval is geen sprake van een pleegzorgplaatsing en krijgen de verzorgers geen pleegvergoeding.¹⁴

2.2. Wie kan pleegouder worden?

Iedereen die een veilige en stabiele plek aan een kind te bieden heeft, kan in principe pleegouder worden. Pleegouders moeten in ieder geval aan de volgende eisen voldoen:

- Minimaal 21 jaar oud zijn;
- In bezit zijn van een Verklaring van geen Bezwaar (VGB), afgegeven door de Raad voor de Kinderbescherming¹⁵;
- Geschikt worden bevonden als pleegouder (door Levvel na de STAP-cursus);
- Willen samenwerken met de eigen ouders en familie van het pleegkind;
- Begeleiding van Levvel aanvaarden;
- De algemene voorwaarden pleegzorg van Levvel ondertekenen (zie bijlage 1);
- Het pleegcontract ondertekenen.

2.2.1. Verklaring van geen bezwaar

Om als netwerk- of bestandspleeggezin geaccepteerd te kunnen worden, is het noodzakelijk dat er een Verklaring van geen Bezwaar (VGB) door de Raad voor de Kinderbescherming voor het pleeggezin wordt afgegeven, ongeacht de plaatsingsvorm. De Raad screent alle gezinsleden en huisgenoten van 12 jaar en ouder die op het adres van de pleegouders ingeschreven staan.

Daarnaast wordt ook gekeken naar de persoon waar de pleegouder een (LAT) relatie mee heeft, die niet woonachtig is op het adres, maar (in de toekomst) mogelijk wel invloed heeft op de opgroeisituatie van het pleegkind. De Raad onderzoekt of er redenen zijn om géén VGB af te geven en kijkt hiervoor onder andere in het justitieel documentatieregister. Het feit dat de eigen kinderen van het pleeggezin onder toezicht staan of hebben gestaan, kan een reden zijn om geen VGB af te geven. Als de Raad voor de Kinderbescherming geen VGB afgeeft, kan de aspirant-pleegouder hiertegen in bezwaar gaan bij de Raad en in beroep bij de bestuursrechter.

2.2.2. Pleegcontracten algemene voorwaarden

Levvel en de pleegouder sluiten bij aanvang van een plaatsing een pleegcontract af. Een pleegcontract legt de wederzijdse verplichtingen vast tussen de pleegouder en de zorgaanbieder die pleegzorg biedt. Voor ieder pleegkind wordt een apart contract opgesteld. In het contract leggen Levvel en de pleegouder onder andere de omvang van het contract vast, de aard van de plaatsing, het wettelijk kader bij aanvang van de plaatsing en de mogelijkheden tot beëindiging van het contract. Voor pleegoudervoogdijplaatsingen is er een apart contract, omdat er bij pleegoudervoogdij meestal minder begeleidingsmomenten zijn. Het pleegzorgcontract valt onder het civiele (contracten)recht.

Bij netwerkplaatsingen ondertekent het netwerkpleeggezin niet alleen het pleegcontract, maar ook de algemene voorwaarden op basis waarvan het pleeggezin opvoeding en verzorging aan het pleegkind biedt. Bestandspleeggezinnen hebben deze algemene voorwaarden al ondertekend aan het begin van het voorbereidingstraject om pleegouder te worden.

¹⁴ Als pleegzorg niet mogelijk is, kan de verzorger kinderbijslag en kindgebonden budget aanvragen bij de SVB.

¹⁵ Wordt de VGB niet afgegeven, dan kan de aanvrager in bezwaar bij de Raad voor de Kinderbescherming (en daarna eventueel in beroep bij de bestuursrechter)

2.3. Plan van aanpak of hulpverleningsplan

Bij een OTS of voogdij heeft de gezinsmanager van Jeugdbescherming voorafgaand aan de plaatsing al een gezinsplan gemaakt. In dit gezinsplan geeft de gezinsmanager aan wat het doel is van de hulpverlening. Levvel kijkt welke middelen hiervoor gebruikt gaan worden. Eén van de middelen is de plaatsing in een pleeggezin, maar ook bijvoorbeeld inzet van therapie is mogelijk.

Bij elke plaatsing maakt een pleegzorgwerker samen met het kind en de overige betrokkenen binnen zes weken een hulpverleningsplan. In dit plan staat welke hulp het pleegkind en zijn ouders nodig hebben en aan welke hulpverleningsdoelen gewerkt gaat worden. Pleegouders hebben instemmingsrecht op het plan voor zover het gaat om hun eigen rol in het plan. Pas na afstemming met pleegouders kan dit plan worden vastgesteld.

Het plan van Levvel dient aan te sluiten bij het gezinsplan van de Jeugdbescherming en/of het perspectiefplan van het wijkteam van de gemeente. Het plan van Levvel is verder toegespitst op de begeleiding van het pleegkind en de hulpverlening aan de ouders.

Het plan kan gedurende de pleegzorgplaatsing meerdere malen geëvalueerd en bijgesteld worden, afhankelijk van de duur en het verloop van de hulpverlening. In ieder geval wordt het plan van aanpak of hulpverleningsplan één keer per jaar geëvalueerd. In de evaluatiebespreking stelt de pleegzorgwerker samen met de ouders, het kind vanaf 12 jaar en de pleegouders vast of de problemen verminderd zijn, in hoeverre doelen al gehaald zijn en of het kind en de verwijzer tevreden zijn over de geboden hulp.

Bij een ondertoezichtstelling is bij de evaluatiebespreking van het plan van aanpak de gezinsmanager van Jeugdbescherming ook altijd aanwezig. De medewerker van een wijk-/gemeenteteam kan ook aanwezig zijn. Nadat de hulpverlening tot dan toe geëvalueerd is, adviseert Levvel over het vervolg en kunnen het plan en de hulpverleningsdoelen bijgesteld worden. Hier heeft de pleegouder instemmingsrecht. Ook bij het einde van de plaatsing vindt evaluatie van het plan plaats en wordt in onderling overleg vastgesteld of er nazorg nodig is.

2.4. Pleegouderbegeleidingsplan

Pleegouders krijgen begeleiding van een pleegzorgwerker, die pleegouders ondersteunt bij de opvoeding en verzorging en het omgaan met specifieke problemen van het kind. De pleegzorgwerker heeft (naar behoefte) ook contact met eventuele eigen kinderen van pleegouders. Ook helpt de pleegzorgwerker bij het vormgeven van contacten met de ouders en familie van het kind of met andere hulpverlenende instanties. De impact van de pleegzorgplaatsing op de eigen gezinssituatie kan ook besproken worden.

Levvel werkt net als andere pleegzorgaanbieders met een pleegouderbegeleidingsplan. Dit pleegouderbegeleidingsplan is een plan van en voor pleegouders. Het plan beschrijft welke ondersteuning pleegouders (en eventuele eigen kinderen van pleegouders) wensen en/of nodig hebben tijdens de pleegzorgplaatsing, wie deze ondersteuning kan bieden (vanuit het netwerk van pleegouders, Levvel en/of vanuit een andere organisatie) én legt afspraken hierover vast. Zowel pleegouders als de pleegzorgwerker van Levvel kunnen aandachtspunten voor de begeleiding benoemen.

Het onderzoek naar de geschiktheid van bestand- en netwerkpleeggezinnen levert voor de 1e periode van de pleegzorgplaatsing aandachtspunten voor de begeleiding op. Deze aandachtspunten staan aan het eind van de onderzoeksrapportage vermeld.

Uiterlijk 12 maanden na de start van de pleegzorgplaatsing – of zo veel eerder als noodzakelijk – evalueert de pleegzorgwerker samen met pleegouders de begeleiding en onderlinge samenwerking. Deze evaluatie resulteert in een volgend pleegouderbegeleidingsplan. Vervolgens wordt het pleegouderbegeleidingsplan één keer in de twee jaar geëvalueerd of vaker als dit noodzakelijk is. Bij de evaluatie van het pleegouderbegeleidingsplan zijn alleen de pleegouders en de pleegzorgwerker betrokken. Het plan kan naar aanleiding van de evaluatie bijgesteld worden.

2.5. Omgangsregeling

Ouders en kinderen hebben recht op omgang met elkaar, ook als de ouders geen gezag hebben en ook als het kind in een pleeggezin woont. Het verschilt per plaatsingsvorm wie bevoegd is om de omgangsregeling vast te stellen/wijzigen.

- Bij een vrijwillige plaatsing beslist de ouder met gezag.¹⁶ De pleegouder(s) en ouder(s) met gezag maken onderling afspraken over de omgangsregeling.¹⁷
- Bij een OTS beslist de gezinsmanager van Jeugdbescherming door middel van een schriftelijke aanwijzing.
- Bij een voogdijplaatsing beslist de voogd
- Bij pleegoudervoogdij stelt de pleegoudervoogd de omgangsregeling vast.
- Een door de rechter vastgestelde omgangsregeling gaat vóór op de beslissing van degene die beslissingsbevoegd is. Een door de rechter vastgestelde omgangsregeling mag alleen gewijzigd worden door de rechter, tenzij alle betrokkenen het samen onderling eens worden over een uitbreiding van de omgang.¹⁸ Bij het opstellen van de omgangsregeling staat de draagkracht van het pleegkind centraal en daarna wordt gekeken naar de mogelijkheden van ouders en pleegouders, zodat de regeling ook uitvoerbaar is.

In het pleegzorgcontract is opgenomen dat pleegouders meewerken aan de omgangsregeling van het pleegkind. Wanneer de omgang met de ouders of een ander belastend is voor het kind, dan is het raadzaam dit te bespreken met de pleegzorgwerker en/of betrokken jeugdbeschermers. Als een pleegkind ziek is waardoor omgang niet mogelijk is, dient de pleegouder dit in ieder geval te melden bij de pleegzorgwerker en bij de betrokken jeugdbeschermers. Bij een OTS kan de pleegouder een geschil van mening over de omgangsregeling voorleggen aan de rechter via de geschillenregeling, hiervoor is een advocaat noodzakelijk.

Het recht op omgang is niet absoluut. Dat betekent dat de omgang mag worden ingeperkt als dat nodig is. Bijvoorbeeld als omgang ernstig nadeel oplevert voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind of als de ouder kennelijk ongeschikt is tot omgang. Als een kind van 12 jaar of ouder ernstig bezwaar heeft tegen de omgang of als andere belangen zwaarder wegen, kan de rechter beslissen dat er geen omgang plaatsvindt.

Bij een ondertoezichtstelling en bij voogdij kan de Jeugdbescherming bepalen of andere mensen dan de ouders omgang mogen hebben met het kind, bijvoorbeeld een tante en een oom van het kind. Als zij het niet eens kunnen worden met de Jeugdbescherming, kunnen zij de rechter vragen om een beslissing te nemen over de omgang. De rechter beslist of er sprake is van recht op familieleven¹⁹ en of er een omgangsregeling wordt vastgesteld.

Wanneer het kind niet langer in het pleeggezin woont, kunnen óók de (voormalig) pleegouders om een omgangsregeling vragen bij degene die daarover mag beslissen. In het geval het niet lukt om onderling een omgangsregeling vast te stellen, kan de (voormalig) pleegouder met behulp van een advocaat aan de kinderrechter vragen om een omgangsregeling vast te stellen. Als het kind langer dan één jaar in het pleeggezin heeft gewoond, neemt de rechter aan dat er sprake is van 'family-life', maar de rechter kan de omgang alsnog ontzeggen als omgang ernstig nadeel oplevert voor het kind.

Belanghebbenden (zie paragraaf 2.6) kunnen in hoger beroep gaan tegen een beslissing van de kinderrechter over de omgang.

¹⁶ Tenzij de rechter een omgangsregeling heeft vastgesteld.

¹⁷ De jeugdbescherming kan in het vrijwillig 'drang'kader betrokken zijn. Juridisch gezien is dit een vrijwillige plaatsing met vrijwillige hulp van jeugdbescherming. De jeugdbescherming kan geen schriftelijke aanwijzing opleggen en dus de omgangsregeling niet vaststellen.

¹⁸ Een door de rechter vastgestelde omgangsregeling mag bijvoorbeeld niet eenzijdig door de jeugdbescherming worden ingeperkt. De jeugdbescherming moet via een (spoed)procedure toestemming vragen aan de rechter.

¹⁹ Het is niet noodzakelijk dat de mensen die omgang wensen met het kind familieleden zijn van het kind. De rechter toetst of er een nauwe band is tussen de persoon en het pleegkind en of omgang in het belang van het kind is.

2.6. Pleegouders en de rechtbank: belanghebbende/informant

In een procedure bij de (kinder)rechter worden alle **belanghebbenden** betrokken. Daarnaast kan een rechter **informanten** uitnodigen.

Een pleegouder is automatisch **belanghebbende** als hij het pleegkind **ten minste een jaar** heeft verzorgd en opgevoed in het pleeggezin of als er sprake is van een perspectiefbiedende plaatsing – ook als die korter dan 1 jaar heeft geduurd. De gecertificeerde instelling heeft een lijst met belanghebbenden die van tevoren aan de rechter wordt doorgegeven. Belanghebbenden worden opgeroepen voor de zitting, ontvangen alle processtukken en de rechter vraagt tijdens de zitting naar de mening van de belanghebbende. Een belanghebbende is niet verplicht om naar de zitting te komen en een advocaat is voor de belanghebbende niet verplicht. Als een belanghebbende in hoger beroep wil gaan, moet hij daar wel een advocaat inschakelen.

Het komt voor dat de pleegouder ten onrechte geen uitnodiging voor de zitting krijgt. De pleegouder kan zelf aan de rechter vragen om als belanghebbende aangemerkt te worden, bijvoorbeeld door de rechtbank op te bellen of een brief te schrijven aan de rechter (griffie jeugd- of familiezaken). Het is raadzaam om alle gegevens van het pleegkind en de datum en tijd van de zitting bij de hand te hebben. De rechter zal het verzoek toewijzen als er sprake is van een perspectiefbiedende plaatsing of als de pleegouder een jaar of langer voor het pleegkind zorgt.

Als de pleegouder **korter dan een jaar** voor het pleegkind zorgt, is de pleegouder **niet automatisch belanghebbende**. Wel kan de pleegouder aan de rechter vragen om als belanghebbende aangemerkt te worden. Het pleegkind kan dit ook voor de pleegouder aan de rechter vragen. De rechter beoordeelt of hij dit verzoek toewijst. De pleegouder die korter dan een jaar voor het pleegkind zorgt en niet als belanghebbende wordt aangemerkt door de rechter, kan de rechter vragen om tijdens de zitting als **informant** gehoord te worden. De rol van de informant is beperkter dan die van de belanghebbende: een informant mag op de zitting zijn mening geven, maar ontvangt geen processtukken. Als de pleegouder het belangrijk vindt om als informant zijn mening te geven op de zitting, dan kan de pleegouder de griffie familie- of jeugdzaken van de rechtbank bellen en vragen om als informant te worden opgeroepen voor de zitting. De rechter mag dit verzoek afwijzen. De pleegouder mag dan meestal niet naar binnen tijdens de zitting, omdat er geen publiek wordt toegestaan.²⁰

Een pleegouder is niet verplicht om naar de zitting te gaan.²¹ Het kan verstandig zijn om niet naar de zitting te gaan om zo buiten de strijd met de ouders te blijven, maar het kan ook wenselijk zijn dat de rechter de mening hoort van de pleegouder en aanvullende vragen kan stellen. De pleegouder mag dit zelf afwegen en zelf beslissen, de pleegzorgwerker kan advies geven. Het is mogelijk om de rechter een brief te schrijven. De brief dient twee weken voor de zitting bij de rechtbank te zijn ontvangen, zodat de brief wordt meegenomen bij het nemen van een beslissing door de rechter. De inhoud van de brief wordt met de andere partijen bij de zitting – zoals de ouders – gedeeld, het is dus raadzaam om daar rekening mee te houden tijdens het schrijven van de brief. Het is aan te raden om feitelijk te blijven en weg te blijven van beschuldigingen aan het adres van ouders.

Belanghebbenden (ouders, pleegouders en de gecertificeerde instelling) kunnen in hoger beroep gaan tegen een beslissing van de kinderrechter om:

- een OTS uit te spreken of te verlengen (of te beëindigen);
- een machtiging uithuisplaatsing te verlenen of te verlengen (of niet te verlengen);
- een omgangsregeling vast te stellen

Pleegouders hebben hiervoor een advocaat nodig. Hoger beroep tegen een verlening of verlenging van de machtiging uithuisplaatsing kan alleen zo lang de machtiging geldt. Zodra de machtiging verlopen is, is er geen belang meer bij een hoger beroep.

²⁰ Een zitting bij de kinderrechter wordt achter gesloten deuren behandeld, er is dus geen publiek. De rechter bepaalt wie er wel en niet naar binnen mag.

²¹ Alleen als een pleegouder pleegoudervoogdij heeft, dan kan hij wel verplicht zijn om te verschijnen op de zitting. De rechtbank laat dit weten. Het is raadzaam om een advocaat mee te nemen die de pleegouder kan vertegenwoordigen.

Levvel raadt pleegouders aan om een rechtsbijstandverzekering af te sluiten met dekking voor familie- en omgangszaken. De pleegoudervoogd kan gedaagd worden door de ouder en heeft dan verplicht een advocaat nodig.

Voor iedere zitting geldt dat een pleegkind van 12 jaar of ouder automatisch door de rechter wordt uitgenodigd om zijn/haar mening te geven. Een pleegkind jonger dan 12 jaar kan de rechter een brief schrijven of bellen en zijn/haar mening geven of vragen om uitgenodigd te worden voor de zitting.

2.7. Pleegoudervoogdij

Een pleegouder kan de voogdij over een pleegkind krijgen en wettelijk vertegenwoordiger worden. De rechter bepaalt wie voogd van een kind wordt als de ouders geen gezag hebben. Een pleegouderstel kan gezamenlijk voogd worden, maar het is ook mogelijk om één van de pleegouders tot voogd te laten benoemen.²²

2.8. Pleegzorg na meerderjarigheid pleegkind

De pleegzorgplaatsing loopt standaard door totdat het pleegkind 21 jaar geworden is, tenzij het pleegkind of de pleegouder de pleegzorg wil beëindigen als het kind 18 jaar of ouder is. Er dient bij meerderjarigheid van de jongere een nieuw pleegcontract afgesloten te worden, als sprake was van pleegoudervoogdij. Pleegoudervoogdij eindigt bij meerderjarigheid. De pleegzorgplaatsing loopt dan door als vrijwillige plaatsing.

Pleegzorg is mogelijk tot maximaal 23 jaar. Vanaf 21 jaar moet er sprake zijn van een hulpvraag, waarvoor pleegzorg noodzakelijk is. Gedurende deze voortgezette hulpverlening biedt Levvel begeleiding en wordt de pleegvergoeding betaald. De gemeente beoordeelt of er sprake is van een hulpvraag waarvoor pleegzorg nodig is. De voortgezette hulpverlening eindigt wanneer het pleegkind geen hulp meer wil, er geen hulpvraag meer is of als het pleegkind 23 jaar wordt.

2.9. Pleegouderschap en de rechten van de ouder

De rechten van een ouder hangen af van de vraag of de ouder gezag heeft of niet. Zie hiervoor de brochure 'Gezag, omgang en informatie' op de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl bij documenten en publicaties). Ouders met gezag hebben (ook tijdens een ondertoezichtstelling) het recht om toestemming te geven voor een medische behandeling van hun kind, een school te kiezen en een identiteitsbewijs aan te vragen. Dit recht kan worden beperkt door de rechter op verzoek van de Jeugdbescherming. Ouders (met en zonder gezag) hebben meestal recht op omgang met het kind, recht op informatie en consultatie.²³

²² Meer informatie over het worden van pleegoudervoogd, de consequenties en de keuze tussen eenhoofdige of gezamenlijke voogdij is te vinden op: www.pleegzorg.nl.

²³ Art. 1:377a en 1:377b Burgerlijk Wetboek. Deze rechten kunnen worden beperkt als het niet in het belang van het kind of de hulpverlening is.

3. Einde pleegzorgplaatsing en blokkaderecht

Een pleegzorgplaatsing kan op verschillende manieren eindigen. Het is van belang om hier stil bij te staan, omdat een pleegouder het niet eens kan zijn met de plaatsing van het kind elders. Pleegouders hebben verschillende mogelijkheden om een voorgenomen overplaatsing te laten toetsen door de rechter (bijvoorbeeld via het 'blokkaderecht'). De wetgever heeft pleegouders de mogelijkheid gegeven om de verplaatsing van het pleegkind te kunnen toetsen bij de rechter, zodat voorkomen wordt dat een pleegkind dat al een tijd in het pleeggezin woont daar abrupt kan worden weggehaald. Op welke manier de pleegouder iets kan doen aan de voorgenomen verplaatsing van het pleegkind, hangt af van de plaatsingsvorm en van of de pleegouder korter of langer dan één jaar voor het kind zorgt. Dit wordt in de komende paragrafen besproken. Een schematisch overzicht is te vinden in bijlage 6.

Als de rechter beslist dat het kind terug- of overgeplaatst mag worden, moet de pleegouder hieraan meewerken en het kind meegeven op de afgesproken termijn.

3.1. Op verzoek van de ouder(s) met gezag

Als het kind korter dan één jaar met instemming van de ouder met gezag in het pleeggezin woont (**vrijwillige plaatsing van minder dan één jaar**²⁴) kan de ouder met gezag de plaatsing beëindigen door dit mede te delen aan de pleegouder. De ouder heeft het recht om het kind weer thuis te laten wonen of het kind bij iemand anders te plaatsen. De pleegzorgorganisatie en/of de pleegouder kan een melding doen bij Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming kan onderzoek doen of een ondertoezichtstelling (met uithuisplaatsing) noodzakelijk is. Als de Raad voor de Kinderbescherming geen verzoek tot ondertoezichtstelling doet, kan de pleegouder dit verzoek zelf indienen bij de rechter. De pleegouder kan er ook voor kiezen om een bijzondere curator voor het kind te vragen bij de kinderrechter.

Als het kind langer dan één jaar met instemming van de ouders met gezag in het pleeggezin woont (**vrijwillige plaatsing van meer dan één jaar**), mag de ouder met gezag de plaatsing alleen beëindigen met instemming van de pleegouder. Als de pleegouder het niet eens is met de verplaatsing van het kind uit het pleeggezin, dient de pleegouder zich te beroepen tegenover de ouder op het **blokkaderecht**. Levvel raadt pleegouders aan om schriftelijk te melden aan de ouder(s) met gezag dat de pleegouder zich beroept op het blokkaderecht en niet instemt met de verplaatsing van het pleegkind. De ouder moet daardoor toestemming van de kinderrechter verzoeken om de verblijfsplaats van het kind te wijzigen en mag het kind niet thuis of ergens anders laten wonen totdat de rechter toestemming heeft gegeven. De kinderrechter wijst het verzoek van een ouder alleen af als de kinderrechter dit in het belang van het kind noodzakelijk vindt.

Als de rechter geen toestemming geeft voor de verplaatsing, dan besluit de rechter hoelang deze beslissing geldt. De beslissing mag maximaal zes maanden gelden, tenzij er in de tussentijd een verzoek tot OTS is gedaan.²⁵ Een pleegouder heeft het recht om een ondertoezichtstelling of beëindiging van het ouderlijk gezag te verzoeken aan de kinderrechter.

Bij een **OTS met uithuisplaatsing** kan de ouder de Jeugdbescherming vragen om beëindiging van de plaatsing en als de Jeugdbescherming geen verplaatsing wil (verzoeken) kan de ouder de kinderrechter verzoeken om de uithuisplaatsing te beëindigen. Pleegouders kunnen regelen dat zij aanwezig mogen zijn tijdens de zitting bij de rechter (zie paragraaf 2.6).

²⁴ Een rechter mag beslissen dat ook een pleegouder die bijna één jaar voor een kind zorgt een beroep kan doen op het blokkaderecht.

²⁵ Art. 1:253s BW

3.2. Op verzoek van de Jeugdbescherming bij een OTS

De Jeugdbescherming moet een beëindiging van een plaatsing altijd melden aan de Raad voor de Kinderbescherming, zodat de Raad voor de Kinderbescherming kan toetsen of dit in het belang van het kind is.

1. De Jeugdbescherming vraagt geen verlenging van de uithuisplaatsing aan de rechter. De Jeugdbescherming kan de uithuisplaatsing beëindigen door geen verlenging van de machtiging uithuisplaatsing te verzoeken bij de rechter. Doordat er geen machtiging uithuisplaatsing meer is, kan de ouder met gezag bepalen waar het kind woont. Meestal betekent dit dat het kind weer bij de ouder met gezag gaat wonen. Pleegouders die korter dan één jaar voor het kind zorgen kunnen aan de Raad voor de Kinderbescherming laten weten dat zij het niet eens zijn met de niet-verlenging en vragen dat de Raad een verlenging van de machtiging uithuisplaatsing verzoekt bij de rechter. De pleegouder moet deze vraag schriftelijk en onderbouwd met argumenten indienen de Raad voor de Kinderbescherming.

2. De Jeugdbescherming beëindigt de uithuisplaatsing tussentijds

Als het kind **minder dan één jaar** en met een **OTS** in het pleeggezin woont, en Jeugdbescherming wil dat het kind elders gaat wonen, dan kan de pleegouder in bezwaar gaan bij de Jeugdbescherming door te vragen af te zien van de wijziging van de verblijfsplaats van het kind. Als de Jeugdbescherming niet afziet van de wijziging kan de pleegouder een verzoek indienen bij de kinderrechter om de machtiging uithuisplaatsing te beperken tot dit pleeggezin of via de geschillenregeling²⁶ (met advocaat) de overplaatsing te laten toetsen door de kinderrechter.

Als het kind **één jaar of langer** en met een **OTS** in het pleeggezin woont en Jeugdbescherming wil dat het kind elders gaat wonen, dan moet Jeugdbescherming hier eerst toestemming voor vragen aan de kinderrechter. Zonder toestemming van de kinderrechter mag het kind niet worden verplaatst, ook niet als de pleegouders het eens zijn met de verhuizing. De kinderrechter beslist. Jeugdbescherming, de ouders en de pleegouders kunnen tegen deze beslissing in hoger beroep gaan. Als het kind in hoger beroep wil gaan, moet er eerst een bijzonder curator²⁷ aangesteld worden, omdat een minderjarige niet zelfstandig kan procederen.²⁸

Als de rechter geen toestemming geeft voor de verplaatsing, dan besluit de rechter hoelang deze beslissing geldt (maximaal zes maanden). Na die termijn mag de Jeugdbescherming wederom een overplaatsing aankondigen en heeft de pleegouder wederom blokkaderecht.

3.3. Op verzoek van de voogd (van Jeugdbescherming of een natuurlijke voogd)

Als het kind langer dan één jaar²⁹ met instemming van de voogd in het pleeggezin woont dan hebben de pleegouders **blokkaderecht**. Let op: het gaat hier om een voogdijplaatsing en niet om een ondertoezichtstelling.

De voogd mag de plaatsing niet zelfstandig beëindigen als de pleegouder het daar niet mee eens is. De voogd moet daarvoor eerst toestemming hebben van de pleegouder. Als de pleegouder het niet eens is met de verplaatsing van het kind, meldt de pleegouder dit aan de voogd. Het is aan te raden om dit schriftelijk te doen, bijvoorbeeld per e-mail of (aangetekende) brief. De voogd moet dan de toestemming van de kinderrechter verzoeken om de verblijfsplaats van het kind te wijzigen. Dit verzoek wijst de kinderrechter alleen toe als de kinderrechter dit in het belang van het kind noodzakelijk vindt.³⁰ Wijst de rechter het verzoek af, dan geldt deze afwijzing voor maximaal zes maanden. Binnen deze termijn van zes maanden kan een pleegouder een verzoek indienen tot beëindiging van de voogdij en de rechter vragen om [pleegoudervoogd](#) te worden.

²⁶ Art. 1:262b BW

²⁷ Meer informatie over de bijzondere curator: <https://www.rechtspraak.nl/Onderwerpen/Bijzondere-curator>

²⁸ Meer informatie over de positie van het kind: <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2020/03/02/tk-bijlage-kind-in-proces-van-communicatie-naar-effectieve-participatie/tk-bijlage-kind-in-proces-van-communicatie-naar-effectieve-participatie.pdf>.

²⁹ Een rechter kan een verzoek van een pleegouder die bijna één jaar voor een kind zorgt in het kader van voogdij of een pleegouder die in totaliteit langer dan 1 jaar voor het kind zorgt (bijvoorbeeld eerst in het kader van een ondertoezichtstelling) toch in behandeling nemen.

³⁰ Art. 1:336a BW. Hoger beroep is normaal gesproken niet mogelijk (art. 807 Rv). De advocaat kan adviseren over hoger beroep en eventuele cassatie in het belang der wet.

Wijst de rechter het verzoek van de voogd toe, dan is de pleegouder verplicht het pleegkind af te geven aan de voogd binnen de termijn die de rechter daarvoor stelt.

Als het kind korter dan één jaar³¹ met instemming van de voogd in het pleeggezin woont dan hebben de pleegouders **geen blokkaderecht**. De pleegouder kan wel aan de rechter vragen om een bijzondere curator te benoemen voor het kind. Als een pleegouder bijna één jaar zorgt voor het kind in het kader van voogdij, kan de pleegouder de Jeugdbescherming vragen of ze bereid zijn om toestemming aan de rechter te vragen voor de overplaatsing. Als de Jeugdbescherming dit niet doet, dan kan de pleegouder een spoedprocedure (kort geding) starten met behulp van een advocaat om de overplaatsing te laten toetsen door de rechter. Dit komt niet vaak voor en het is de vraag of de rechter het verzoek inhoudelijk zal behandelen.³²

Pleegouders kunnen aan de rechter vragen om zelf met de voogdij te worden belast (pleegoudervoogdij) of kunnen de rechter vragen een andere (gecertificeerde) instelling voor Jeugdbescherming te laten benoemen tot voogd.

3.4. Op verzoek van de pleegouder

De pleegouder kan de plaatsing in het pleeggezin beëindigen, de voorwaarden voor beëindiging staan in het pleegcontract.

De pleegouder kan aan de Jeugdbescherming en aan de kinderrechter vragen om de machtiging uithuisplaatsing te verkorten.³³ Het kind kan daardoor weer thuis gaan wonen. Het komt niet vaak voor dat een pleegouder dit vraagt.

3.5. Op verzoek van het (pleeg)kind

Een pleegkind mag vanaf zijn 18^e verjaardag zelf bepalen of hij/zij nog langer jeugdhulp wil krijgen. Een minderjarig pleegkind mag niet beslissen waar hij/zij woont. Wel heeft een minderjarig kind het recht om zijn/haar mening te geven. Vanaf 12 jaar wordt het kind uitgenodigd door de rechter om zijn mening te geven, diens mening van het kind wordt voor de rechter steeds belangrijker naarmate het kind ouder wordt.

Het kind kan de rechter verzoeken om de uithuisplaatsing te beëindigen.

3.6. Het recht op pleegzorg eindigt omdat dit wettelijk is bepaald

Het recht op pleegzorg kan eindigen, maar dit betekent niet in alle gevallen dat het kind ergens anders moet gaan wonen. Het recht op pleegzorg eindigt als:

- het kind niet meer in het pleeggezin woont.
- de jongere meerderjarig is en geen pleegzorg meer wil. De jongere mag vanaf zijn 18^e verjaardag zelf kiezen of hij nog pleegzorg (jeugdhulp) wil. Wil de jongere dit niet, dan stopt de pleegzorgbegeleiding en pleegvergoeding. De jongere heeft zes maanden bedenktijd na het stopzetten van de hulp. Als de jongere binnen die zes maanden alsnog pleegzorg wil, dan wordt dit toegekend door de gemeente en gelden onderstaande regels.
- de jongere 21 is en geen hulpvraag meer heeft waar pleegzorg voor nodig is. De gemeente beoordeelt of er een hulpvraag is.
- de jongere 23 jaar is. Pleegzorg kan maximaal duren tot de 23^e verjaardag.
- het pleegzorgcontract van de pleegouder is beëindigd bij Levvel. Dit betekent niet altijd dat het kind ergens anders gaat wonen.

³¹ De plaatsing in het pleeggezin kan dus langer dan 1 jaar duren, maar korter dan 1 jaar in het kader van voogdij.

³² Een beroep doen op de geschillenregeling is niet mogelijk bij een voogdijplaatsing.

³³ Art. 1:265d BW

3.7. Privacy en dossier

Levvel heeft een privacybeleid voor jeugdigen, ouders en pleegouders, waarin staat beschreven waar medewerkers van Levvel en pleegouders zich aan dienen te houden bij het verwerken en verstrekken van informatie. Levvel waarborgt met dit privacybeleid voor haar cliënten en pleegouders dat zorgvuldig wordt omgegaan met hun persoonsgegevens en belangen. In dit beleid is onder andere te lezen dat de pleegouder recht heeft op inzage in zijn pleegouderdossier. Levvel maakt dit pleegouderdossier aan na binnenkomst van het aanmeldingsformulier. Pleegouders hebben geen recht op inzage in het cliëntdossier van hun pleegkind, tenzij zij (pleegouder)voogd van hun pleegkind zijn of toestemming krijgen³⁴. Maar pleegouders hebben wel recht op die informatie over het pleegkind en zijn/haar achtergrond die nodig is om het kind goed op te kunnen voeden en te verzorgen. Dit mag als dat nodig is verstrekt worden zonder toestemming.

Daarnaast is te lezen dat pleegouders geen privacygevoelige informatie over het kind of het gezin van het kind met anderen mogen delen, behalve als de uitwisseling nodig is voor de zorg voor het kind. Met de school mag bijvoorbeeld wel informatie uitgewisseld worden, maar niet meer dan wat nodig is voor een goede begeleiding op school.

Op een aantal punten is het privacybeleid uitgewerkt in een protocol/bijlage. Het betreft:

- Protocol inzage, wijziging en vernietiging dossier
- Protocol uitwisselen en verstrekken van persoonsgegevens
- Protocol omgaan met beeld- en geluidsopnamen

Het privacybeleid is te vinden op www.levvel.nl.

3.8. Medezeggenschap via pleegouderraad (POR)

De pleegouderraad (POR) is de medezeggenschapsraad voor pleegouders van Levvel en behartigt de belangen van de pleegouders. De POR bestaat uit ervaren pleegouders en informeert en adviseert Levvel gevraagd en ongevraagd over onderwerpen die pleegouders aangaan. De POR geeft pleegouders en kinderen een onafhankelijke stem, door proactief en kritisch hun belangen te behartigen. Zo wordt in samenwerking met Levvel optimale zorg, veiligheid en welzijn geboden. De POR volgt pleegzorgontwikkelingen op de voet en peilt wat er qua samenwerking met Levvel bij pleegouders en pleegkinderen leeft. Wat hebben pleegouders en pleegkinderen het hardst nodig? Waar lopen ze tegenaan? En, hoe kan de communicatie en rolverdeling worden verbeterd? De POR is actief, kritisch en constructief. Heb je een vraag aan de POR of wil je ervaringen delen? Deze kan je mailen via porlevvel@gmail.com.

³⁴ Een kind van 16 jaar of ouder kan zelf toestemming geven. In alle andere gevallen dient de wettelijk vertegenwoordiger(s) van het kind (ook) toestemming te geven (de ouders met gezag of de voogd).

4. Financiële aspecten van pleegzorg

Een pleegouder heeft recht op pleegvergoeding en onder bepaalde voorwaarden recht op toeslagen.

4.1. Pleegvergoeding

Iedere pleegouder met een pleegzorgcontract ontvangt een pleegvergoeding: een onkostenvergoeding voor de opvoeding en verzorging van het pleegkind. Levvel start met de betaling van de pleegvergoeding aan bestandsgezinnen vanaf de datum van plaatsing van het pleegkind. Voor netwerkpleeggezinnen geldt dat de betaling start vanaf de datum van ontvangst van een volledige verwijzing. Bij voltijd plaatsingen wordt de pleegvergoeding automatisch naar uw rekening overgemaakt. Bij weekendplaatsingen krijgt u de vergoeding aan de hand van declaratieformulieren, waarop u iedere maand invult hoeveel nachten uw pleegkind in de voorafgaande maand bij u is geweest. Levvel betaalt de pleegvergoeding aan het eind van de maand over de voorafgaande maand.

Voor de pleegvergoeding geldt een basisbedrag, afhankelijk van de leeftijd van het kind. Dit basisbedrag is wettelijk vastgelegd en voor elke plaatsingsvorm gelijk.³⁵ De pleegvergoeding is bedoeld als vergoeding voor normale terugkerende kosten, zoals eten en drinken, kleding en schoenen. De vergoeding is ook bedoeld voor onder andere zakgeld, sport en ontspanning en kleine onderwijskosten zoals pennen, agenda en schriften.

Het maandbedrag is het aantal dagen van de maand, vermenigvuldigd met het bedrag per dag. De basisbedragen in 2022 zijn:

Leeftijd pleegkind	Bedrag per maand	Bedrag per dag
0 t/m 8 jaar	€ 593,00	€ 19,50
9 t/m 11 jaar	€ 601,00	€ 19,76
12 t/m 15 jaar	€ 655,00	€ 21,52
16 en 17 jaar	€ 723,00	€ 23,76
18 jaar en ouder	€ 730,00	€ 24,01

Bron: <https://zoek.officiëlebezoekingen.nl/stcrt-2021-48137.html>.

De pleegvergoeding is een onkostenvergoeding. De pleegvergoeding is geen inkomen. Dat wil zeggen:

- In alle gevallen is de pleegvergoeding belastingvrij. Het maakt daarbij niet uit hoeveel pleegkinderen een pleegouder opvangt.
- De pleegouder wordt niet gekort op een eventuele eigen uitkering.
- Het bedrag wordt niet meegerekend bij het aanvragen van huursubsidie³⁶ en het berekenen van de (kijtschelding van de) gemeentebelasting. Let op: als de pleegouder geld spaart voor het pleegkind op de rekening van de pleegouder, dan wordt dat meegerekend tot het vermogen van de pleegouder. Het kan lonen om bezwaar te maken.

Teveel betaalde pleegvergoeding wordt in onderling overleg met de pleegouder teruggevorderd.

4.2. Toeslagen op de pleegvergoeding

In bepaalde gevallen ontvangt een pleeggezin een aanvullende toelage van maximaal €3,89 per dag. Levvel verstrekt deze toelage aan pleeggezinnen die:

- een pleegkind in een crisissituatie opnemen gedurende de eerste vier weken van het verblijf van het pleegkind;
- drie of meer pleegkinderen verzorgen, voor het derde en volgende kind;
- een pleegkind met een verstandelijke, zintuiglijke of lichamelijke beperking opvangen.

Levvel verstrekt deze toeslag alleen als pleegouders naar het oordeel van Levvel kosten maken die redelijkerwijs noodzakelijk zijn in verband met de beperking van het kind en deze kosten niet

³⁵ De indexering van de pleegvergoeding wordt jaarlijks vastgelegd in de Regeling Jeugdwet van het ministerie van VWS.

³⁶ Het inkomen van het pleegkind kan door de Belastingdienst wel worden meegerekend voor de huurtoeslag, omdat het pleegkind als medebewoner wordt beschouwd (zie paragraaf 6.9).

betaald kunnen worden uit de pleegvergoeding en ook geen uitkering op grond van een andere regeling kan worden verstrekt. Als Levvel geen toeslag verstrekt, kan de pleegouder tegen deze beslissing in bezwaar (bij Levvel) en in beroep bij de bestuursrechter. Het is mogelijk meerdere toelagen aan een pleeggezin te vergoeden. De pleegouder kan een toelage bij de pleegzorgwerker die het pleeggezin begeleidt aanvragen.

4.3. Bijzondere kosten

Naast de pleegvergoeding kunnen pleegouders kosten die zij noodzakelijk maken voor het pleegkind vergoed krijgen, zoals een schoolreisje en/of de ouderbijdrage voor school, reiskosten of kosten voor een identiteitsbewijs. Levvel heeft hiervoor een maximaal bedrag van €1000,- per plaatsing per jaar afgesproken met de gemeente. Pleegouders kunnen deze bijzondere kosten declareren bij het secretariaat van het servicepunt. Als Levvel geen bijzondere kostenvergoeding verstrekt, kan de pleegouder tegen deze beslissing in bezwaar (bij Levvel en daarna bij de externe klachtencommissie) en in beroep bij de bestuursrechter.

Meer informatie over bijzondere kosten is te vinden in de [Regeling Bijzondere Kosten](#) van Levvel en in de *Handreiking pleegvergoeding* van de VNG³⁷.

4.4. Kinderbijslagen kindgebonden budget

Pleegouders komen niet in aanmerking voor kinderbijslag voor het pleegkind als zij pleegvergoeding ontvangen. Dit is wettelijk geregeld en geldt voor iedere pleegouder met een pleegzorgcontract. Een pleegouder heeft geen recht op kindgebonden budget voor het pleegkind, omdat het kindgebonden budget gekoppeld is aan het recht op kinderbijslag en een pleegouder daar geen recht op heeft.

Bij plaatsing van een kind in een pleeggezin dient de ouder die de kinderbijslag ontvangt binnen vier weken aan de Sociale Verzekeringsbank door te geven dat haar/zijn kind elders is gaan wonen. Ouders kunnen alleen kinderbijslag blijven ontvangen, als zij aan de Sociale Verzekeringsbank kunnen bewijzen dat zij minstens €440 per kwartaal betalen voor het onderhoud van hun kind. Bij een kind in pleegzorg zal er voor een ouder niet snel sprake van zijn, omdat pleegouders in veel gevallen alle onderhoudskosten uit de pleegvergoeding betalen en een ouder weinig kosten maakt.

4.5. Kosten kinderopvang

De kosten voor kinderopvang worden niet vergoed door Levvel of door de Jeugdbescherming. Pleegouders hebben recht op kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst als zij voldoen aan de voorwaarden.

4.6. Pleegkind 18+

Een pleegkind is net als ieder ander vanaf 18 jaar meerderjarig. De pleegjongere is zelf verantwoordelijk voor het afsluiten van verzekeringen. Meer informatie voor meerderjarigen is te vinden op www.kwikstart.nl.

³⁷ De Handreiking wordt naar verwachting in 2021 herzien en is te vinden via Google.

5. Praktische regelzaken

5.1. Inschrijven op het woonadres van pleegouder(s)

De regel vanuit de Basis Registratie Personen (BRP) is dat inschrijving op het adres van pleegouders nodig is als een kind de komende zes maanden minstens vier maanden op het adres van het pleeggezin verblijft. Een adreswijziging moet binnen 5 dagen na plaatsing aan de gemeente van het pleeggezin doorgegeven zijn. Deze adreswijziging is verplicht in de Wet Basisregistratie Personen. Dit geldt niet bij crisisplaatsingen en weekend- en vakantieplaatsingen. Het direct inschrijven van een kind op het adres van de pleegouder is altijd aan de orde als Jeugdbescherming de voogdij over het pleegkind heeft.

In de meeste gemeentes kan de inschrijving online. Als dit niet het geval is, dan gaat de inschrijving via de afdeling Publiekszaken van de gemeente. De pleegouder kan zonder toestemming van de ouder met gezag/voogd de inschrijving regelen.³⁸ Het is verstandig om het pleegcontract mee te nemen naar de gemeente als bewijs dat het kind werkelijk in het pleeggezin woont.

De inschrijving op het adres van de pleegouders kan van belang zijn voor het regelen van het vervoer naar school als het kind naar speciaal onderwijs gaat, voor pleegzorgverlof en kinderopvangtoeslag.

De gecertificeerde instelling kan bij hoge uitzondering het adres van de pleegouders geheimhouden voor de ouders. De plaatsing is dan een “geheime plaatsing”. Hiervoor moeten wel gegronde redenen zijn, bijvoorbeeld de dreiging dat de ouders het kind zullen ontvoeren of de pleegzorgplaatsing bemoeilijken door agressief gedrag. De pleegzorgwerker volgt het *protocol geheime plaatsingen* van Levvel en informeert pleegouders. Het is raadzaam dat pleegouders een verzoek tot geheimhouding van hun adres indienen bij hun gemeente³⁹ of dat het kind wordt ingeschreven op het postadres van de Jeugdbescherming of Levvel. Als daardoor een aanvraag voor kinderopvangtoeslag of een andere financiële regeling niet wordt toegekend, kan contact worden opgenomen met de jurist van Levvel.

5.2. Inschrijving op school

Bij een vrijwillige plaatsing of ondertoezichtstelling dient de ouder met gezag toestemming te geven voor de inschrijving op school. Een fulltime pleegouder kan een kind echter ook, na overleg met de pleegzorgwerker, op een school in de buurt inschrijven. Levvel raadt pleegouders aan om – voor zover mogelijk – vóór plaatsing van een pleegkind al met één of twee (basis)scholen in de buurt contact op te nemen. Als een school op de hoogte is van het feit dat er een verzoek kan komen om met spoed een pleegkind te plaatsen, dan zijn scholen over het algemeen zeer bereid om mee te werken en mee te denken. Het komt voor dat een school de handtekening van de wettelijk vertegenwoordiger vraagt, met name om de aansprakelijkheid te regelen. De toestemming van de ouder kan dan niet vervangen worden door die van de gezinsmanager of de pleegouder. De gezinsvoogd kan wel vervangende toestemming vragen aan de kinderrechter. Als de gezinsvoogd dat niet doet, dan kan de pleegouder met behulp van een advocaat vervangende toestemming verzoeken bij de rechter. Als de rechter de vervangende toestemming verleent, kan het kind worden ingeschreven zonder toestemming van de ouder. De gezinsmanager kan de pleegouder daartoe machtigen.

Voor een plaatsing op het speciaal onderwijs is een indicatie nodig. Als de ouder met gezag geen toestemming geeft voor de aanvraag van een indicatie, dan kan de huidige school van het kind de indicatie aanvragen. Daarnaast is er nog wel (vervangende) toestemming nodig voor het inschrijven op de school.

³⁸ Art. 2.48 en 2.39 Wet Basisregistratie Personen.

³⁹ Het formulier geheimhouding adres kan op de website van de meeste gemeenten worden ingevuld of worden aangevraagd bij de afdeling Publiekszaken.

Bij een voogdijplaatsing moet de gezinsmanager toestemming geven voor de inschrijving, bij pleegoudervoogdij geeft de pleegoudervoogd toestemming.

5.3. Identiteitsbewijs (paspoort, id-kaart of verblijfsvergunning)

Voor een vakantie naar het buitenland of voor een medische behandeling moet iemand zich, ongeacht de leeftijd, kunnen identificeren.⁴⁰ Vanaf 14 jaar is een kind verplicht zich te kunnen identificeren. Het is daarom wenselijk dat ieder pleegkind een identiteitsbewijs heeft: een paspoort of identiteitsbewijs. Kinderen met een andere dan de Nederlandse nationaliteit kunnen hiervoor hun verblijfsvergunning⁴¹ gebruiken.

Het komt voor dat een pleegkind al een identiteitsbewijs heeft en de ouder het identiteitsbewijs niet meegeeft aan het kind of het weigert af te geven. Bij een ondertoezichtstelling kan de gezinsvoogd een schriftelijke aanwijzing geven aan de ouder om het identiteitsbewijs af te geven. Het is bij iedere plaatsingsvorm mogelijk om het identiteitsbewijs als vermist op te geven bij de gemeente door middel van een verklaring van vermissing.

Voor de aanvraag van een nieuw identiteitsbewijs is toestemming nodig. In **bijlage 5** staat een overzicht wie hiervoor toestemming moet geven. Deze regels gelden alleen voor kinderen met de Nederlandse nationaliteit. Een Nederlandse rechter kan niet beslissen over het afgeven van een buitenlands paspoort, omdat de wettelijke regels van het betreffende land leidend zijn. Informatie over het aanvragen van een verblijfsvergunning is te vinden op de website van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND).

5.4. Vakantie buiten Nederland

Een pleegkind heeft een reisdocument⁴² nodig om buiten Nederland te kunnen reizen. Als een kind een andere dan de Nederlandse nationaliteit heeft, dient de pleegouder na te gaan of het kind een visum nodig heeft voor een reis naar het buitenland en moet de verblijfsvergunning van het kind meegenomen worden.

Zonder de benodigde toestemming met het pleegkind naar het buitenland gaan is strafbaar, omdat het kind dan wordt onttrokken aan het gezag.

Van wie is toestemming nodig voordat het pleegkind naar het buitenland kan reizen?

Plaatsingsvorm	Aan wie vraag je toestemming?
Vrijwillige plaatsing	Ouders met gezag
Ondertoezichtstelling met machtiging uithuisplaatsing	Jeugdbescherming ⁴³ (een pleegouder zelf als de jeugdbescherming daarmee akkoord is en het de omgangsregeling, bezoeksregeling niet doorkruist)
Voogdij	De voogd(en)
Pleegoudervoogdij	De pleegoudervoogd(en)
18+	De jeugdige beslist zelf. Tenzij er sprake is van een rechterlijke uitspraak waardoor de jeugdige dit niet zelf mag beslissen.

Het is raadzaam om op tijd te beginnen met het regelen van de vakantie, zodat de benodigde toestemming en de benodigde documenten vóór vertrek compleet zijn.

⁴⁰ Zie www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/identificatieplicht/vraag-en-antwoord/identificatieplicht-zorg.

⁴¹ Voor een vakantie naar het buitenland kan een visum nodig zijn.

⁴² Een paspoort geldt voor ieder land. Een Nederlands identiteitskaart is voldoende voor de volgende landen: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/paspoort-en-identiteitskaart/vraag-en-antwoord/naar-welke-landen-reizen-met-nederlandse-identiteitskaart>.

Voor kinderen die een vreemdelingenpaspoort hebben, kunnen aanvullende eisen gelden.

⁴³ De uitspraak: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBMNE:2019:4741>. Het is volgens de rechter wenselijk dat de jeugdbescherming de ouders informeert over de vakantie naar het buitenland, zodat de ouder of de gecertificeerde instelling de rechter kan vragen om te toetsen of de vakantie niet in strijd is met de doelen van de ondertoezichtstelling van dat kind.

Het is nodig om de volgende documenten mee te nemen als je met je pleegkind naar het buitenland gaat:

- paspoort of identiteitskaart van je pleegkind;
- toestemmingsformulier ouder(s) met gezag, jeugdbescherming of voogd (de Koninklijke Marechaussee raadt aan om het Engelse⁴⁴ formulier te gebruiken);
- kopie paspoort of identiteitskaart van de tekenbevoegde van de gecertificeerde instelling of de ouder(s) met gezag die toestemming geven, zodat de handtekening op het toestemmingsformulier gecontroleerd kan worden op echtheid; (let op: niet alle jeugdbeschermingsorganisaties geven deze informatie. Een alternatief is dat de jeugdbescherming een stempel zet of telefonisch bereikbaar is om de toestemming te bevestigen).
- een kopie van het pleegzorgcontract
- een uittreksel van het [gezagsregister](#),⁴⁵ dat je kosteloos kunt aanvragen bij de rechtbank in jouw provincie;
- internationaal uittreksel van de gemeentelijke basisregistratie van het kind met daarop vermeld de oudergegevens of de (internationale) geboorteakte van het kind (als de ouder met gezag/voogd dit aan wil vragen bij de gemeente)
- eventueel de uitspraak van de rechter over gezag en omgang;
- Voor sommige landen is een visum of apostille noodzakelijk en/of moet het paspoort nog minstens een bepaalde tijd geldig zijn. Controleer dit online en houd hier rekening mee!
- Als een coronatest of coronavaccinatie noodzakelijk is, dan is toestemming voor deze medische behandeling nodig (zie paragraaf 6.5 wiens toestemming nodig is).

5.5. Medische behandeling

Het is afhankelijk van de leeftijd van het kind wie er toestemming moet(en) geven voor een medische behandeling van een (pleeg)kind. Een uitgebreide toelichting is te vinden in de KNMG-wegwijzer Toestemming en informatie bij behandeling van minderjarigen (2019).

Er zijn drie leeftijdscategorieën:

- kind tot 12 jaar: beide ouders met gezag (bij een vrijwillige plaatsing of ondertoezichtstelling) of de voogd moeten toestemming geven voor een medische behandeling.
- kind van 12 tot 16 jaar: dubbele toestemming is vereist. Beide ouders met gezag of de voogd moeten toestemming geven voor een medische behandeling alsook het kind zelf. Als het kind de behandeling duurzaam wenst, dan kan de arts de behandeling ook zonder toestemming van de ouder met gezag geven, als de arts de behandeling nodig vindt.
- kind van 16 jaar en ouder: het kind geeft zelf toestemming voor een medische behandeling. Een uitzondering hierop geldt voor een kind van 16 jaar of ouder dat niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen, bijvoorbeeld omdat er sprake is van een verstandelijke beperking.

Als de toestemming niet afgewacht kan worden, omdat het kind snel behandeld moet worden, mag de arts ook zonder toestemming behandelen. Ook eenvoudige ingrepen mag de arts zonder toestemming doen.

5.5.1. Geen toestemming voor een kind jonger dan 12 jaar

Wanneer de ouders met gezag of de voogd geen toestemming geven voor een medische behandeling van een pleegkind dat jonger is dan twaalf jaar, kan de medische behandeling in principe niet doorgaan. In het geval dat het pleegkind de medische behandeling toch nodig heeft voor zijn gezondheid, dan kan het gezag van de ouder(s) tijdelijk worden geschorst door de rechter op verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming. Dit gebeurt wanneer het kind gevaar loopt als niet medisch wordt ingegrepen. Wanneer er geen sprake is van acuut gevaar en het pleegkind

⁴⁴ Zie: www.government.nl/documents/forms/2016/06/17/consent-letter-for-minors-travelling-abroad

⁴⁵ Zie: www.rechtspraak.nl/Registers/Gezagsregister.

heeft een medische behandeling nodig waarvoor de ouders met gezag de toestemming weigeren, dan kan de gezinsmanager een verzoek tot gedeeltelijke uitvoering gezag bij de rechtbank indienen. De rechter kan de gezinsvoogd dan de bevoegdheid geven het gezag van de ouders gedeeltelijk, namelijk voor medische beslissingen, over te nemen. De gezinsvoogd kan vervolgens toestemming geven voor de medische behandeling van je pleegkind.

5.5.2. Geen toestemming voor een kind van 12 tot 16 jaar

In het geval dat de ouders met gezag of de voogd geen toestemming geven voor de medische behandeling van het pleegkind in de leeftijd van 12 tot 16 jaar, dan kan de medische behandeling in sommige gevallen toch doorgaan zonder deze toestemming. Namelijk als de medische behandeling noodzakelijk is om ernstig nadeel voor het pleegkind te voorkomen of wanneer het pleegkind de medische behandeling ook na de weigering van de toestemming door de ouders of voogd weloverwogen blijft wensen. Het is dan aan de arts, in het kader van goed hulpverlenerschap, om te beslissen of hij de medische behandeling wel of niet uitvoert. De overheveling van het gezag aan de gezinsvoogd, zoals hiervoor genoemd, kan ook hier mogelijk uitkomst bieden.

5.6. Pleegzorgverlof en andere vormen van verlof

Iedere pleegouder met een werkgever heeft recht op pleegouderverlof als er een pleegkind in het gezin komt wonen. Dit verlof is bedoeld om de pleegouder en het pleegkind de gelegenheid te geven om aan elkaar te wennen. Een pleegouder moet het pleegzorgverlof minimaal drie weken voordat het ingaat aanvragen bij de werkgever. Het pleegzorgverlof duurt maximaal zes weken. Bij de aanvraag moet de pleegouder laten weten hoe het verlof wordt opgenomen: zes weken aaneengesloten binnen 26 weken of verspreid over 26 weken. De werkgever mag het pleegzorgverlof niet weigeren. De keuze om het verlof verspreid op te nemen, mag de werkgever in principe ook niet weigeren. Dit mag alleen als het bedrijf daardoor ernstig in de problemen komt, dat heet ook wel ‘zwaarwegend bedrijfsbelang’. Het is verstandig om met de werkgever te overleggen. Het UWV betaalt de werkgever een WAZO-uitkering. Een zelfstandige heeft geen recht op pleegouderverlofuitkering.

Daarnaast heeft een pleegouder recht op ouderschapsverlof als het pleegkind jonger is dan acht jaar. Dit verlof is bedoeld om meer tijd samen door te brengen. Aanvragen van ouderschapsverlof gebeurt bij de werkgever, die het – net als bij pleegzorgverlof – in principe niet mag weigeren. Voor spoedeisende, onvoorziene en bijzondere persoonlijke omstandigheden hebben pleegouders recht op calamiteitenverlof of kort verzuimverlof. Als een pleegkind ziek of hulpbehoevend is, kan de pleegouder kortdurend zorgverlof opnemen voor de verzorging. Op het moment dat het pleegkind langer hulp nodig heeft, kan de pleegouder langdurend zorgverlof aanvragen. In beide gevallen geldt dat de pleegouder hier aanspraak op kan maken als hij of zij de enige is die de zorg kan bieden en dat het pleegkind volgens de Basisregistratie Personen ingeschreven staat op het adres van de pleegouders.⁴⁶

Meer informatie over het pleegzorgverlof is te vinden op www.uwv.nl/Particulieren/zwanger-adoptie-pleegzorg/adoptie-pleegzorg of op www.rijksoverheid.nl (zoeken op pleegzorgverlof). Bij het Servicepunt Pleegzorg van Levvel is een brief voor de werkgever beschikbaar. Een informatiefolder voor werkgevers is te downloaden via <https://www.denvp.nl/k/n485/news/view/12139/4878/informatiefolder-over-pleegzorg-voor-werkgevers.html>.

5.7. Kinderopvangtoeslag

De kinderopvangtoeslag is een bijdrage in de kosten van kinderopvang. Pleegouders kunnen kinderopvangtoeslag ontvangen als zij aan de volgende voorwaarden voldoen:

De pleegouder

- werkt, volgt een traject naar werk, of doet een opleiding;

⁴⁶ Inschrijving is geen dwingende voorwaarde als er sprake is van een geheime plaatsing.

- heeft een contract afgesloten met de kinderopvang;
- betaalt zelf een deel van de kosten van de kinderopvang (de eigen bijdrage);
- ontvangt een pleegvergoeding (of kinderbijslag, of onderhoudt het kind in belangrijke mate);

en het pleegkind

- gaat naar een geregistreerde kinderopvang;
- staat ingeschreven op het woonadres van het pleeggezin⁴⁷;
- gaat nog niet naar het voortgezet onderwijs.

De kinderopvangtoeslag wordt berekend op grond van het inkomen van de pleegouder(s). De pleegvergoeding wordt niet meegerekend als inkomen, omdat het een onkostenvergoeding is. De pleegvergoeding heeft dus geen invloed op de hoogte van de toeslag voor kinderopvang.

De kinderopvangtoeslag wordt verstrekt door de Belastingdienst en is aan te vragen via Mijn Toeslagen. Meer informatie over de kinderopvangtoeslag is te vinden op de website van de Belastingdienst (www.belastingdienst.nl).

5.8. Verzekeringen

Een kind is verplicht verzekerd voor ziektekosten. Daarnaast zijn er verzekeringen die Levvel aanraadt, omdat dit pleegouders veel kosten kan besparen.

5.8.1. Ziektekostenverzekering

In Nederland geldt voor iedereen een verzekeringsplicht voor de basisverzekering die de kosten dekt van bijvoorbeeld de huisarts, het ziekenhuis of de apotheek. Kinderen moeten verzekerd worden door degene die het gezag over het kind heeft. Als de gezaghebbende om welke reden dan ook nalaat het kind te verzekeren, kan iemand anders (zoals de gecertificeerde instelling of pleegouders) als zaakwaarnemer optreden en voor de verzekering zorgen.

Levvel vindt het belangrijk dat alle pleegkinderen op een passende manier verzekerd zijn voor zorgkosten:

- Als kinderen vrijwillig of met een ondertoezichtstelling bij een pleeggezin geplaatst zijn en niet door de ouder(s) verzekerd zijn, dan kan de pleegouder voor de verzekering van het pleegkind zorgen en het pleegkind op de eigen polis bijschrijven.
- Voor kinderen met voogdijmaatregel sluit Jeugdbescherming een collectieve basiszorgverzekering en aanvullende zorgverzekering bij de VGZ af. De VGZ brengt de premie rechtstreeks in rekening bij de gecertificeerde instelling.
- Bij pleegoudervoogdij is het de verantwoordelijkheid van de pleegoudervoogd(en) om een basiszorgverzekering en een eventueel – bij de (pleeg)gezinssituatie passende – aanvullende zorgverzekering af te sluiten.

De basisverzekering is voor kinderen tot 18 jaar gratis, als de minderjarige meeverzekerd is. Bij veel zorgverzekeraars wordt het kind ook gratis meeverzekerd voor de aanvullende verzekering of aanvullende tandartsverzekering. Als het kind een aanvullende verzekering nodig heeft, kan Levvel deze extra kosten vergoeden als de pleegvergoeding niet toereikend is.

Het is goed om te weten dat verschillende gemeenten inwoners met een laag inkomen een collectieve ziektekostenverzekering aanbieden. Mensen krijgen dan zowel bij de basisverzekering als bij de aanvullende verzekering een korting op de premie. Sommige gemeenten werken met ‘gemeente-pakketten’. Voor dezelfde premie wordt dan een uitgebreider pakket aangeboden. Informatie over een collectieve ziektekostenverzekering via de gemeente en wie hier precies voor in aanmerking komen, is te vinden op de websites van de verschillende gemeenten.

Mensen die illegaal in Nederland zijn, kunnen zich niet voor ziektekosten verzekeren. Dit geldt ook voor minderjarigen, maar zij hebben wel altijd recht op medisch noodzakelijke zorg. De kosten voor die zorg kan een arts of ziekenhuis voor een groot gedeelte terugkrijgen. Alleen als een

⁴⁷ Als een inschrijving op het woonadres van het pleeggezin niet mogelijk is in verband met de veiligheid van het kind, dan kan alsnog kinderopvangtoeslag worden aangevraagd via de BelastingTelefoon.

illegaal kind onder voogdij van Jeugdbescherming staat, wordt het kind door Jeugdbescherming bij de VGZ voor ziektekosten verzekerd.

5.8.2. Aansprakelijkheidsverzekering

Het komt voor dat (pleeg)kinderen schade maken. Het is afhankelijk van de leeftijd van het pleegkind wie er wettelijk aansprakelijk is voor de schade die door het pleegkind is veroorzaakt. Als het kind jonger is dan 14 jaar, is de wettelijk vertegenwoordiger van het kind aansprakelijk voor de schade. Deze schade wordt vergoed wanneer er een aansprakelijkheidsverzekering personen is afgesloten voor het kind. Het is belangrijk om, wanneer het pleegkind bij pleegouders wordt geplaatst, na te gaan of een aansprakelijkheidsverzekering is afgesloten en de premies worden betaald. Als ouders geen aansprakelijkheidsverzekering afsluiten voor hun kind, dan is het mogelijk voor pleegouders om het pleegkind bij te schrijven op hun eigen polis. Dit is alleen mogelijk bij voltijdplaatsingen. De extra kosten voor deze bijschrijving zijn al verrekend in het basisbedrag van de pleegvergoeding.

Is het kind 14 of 15 jaar, dan geldt ook dat de wettelijk vertegenwoordiger aansprakelijk is voor de schade, tenzij de wettelijk vertegenwoordiger de schade niet kon voorkomen. In dat geval is het kind van 14 of 15 jaar zelf aansprakelijk voor de schade. Kinderen van 16 en 17 jaar zijn zelf aansprakelijk voor de schade die zij veroorzaken. De schade die door minderjarigen wordt veroorzaakt, valt vaak nog wel onder de aansprakelijkheidsverzekering van de wettelijk vertegenwoordiger waardoor het kind de schade niet zelf hoeft te vergoeden.

Levvel heeft een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering (AVB) waar cliënten (en dus ook pleegkinderen) op meeverzekerd zijn. De AVB kent een hoog eigen risico van € 2500 per schade en heeft een secundair karakter. Dat houdt in dat de schade pas in behandeling wordt genomen als blijkt dat er nergens een andere verzekering is. Het is belangrijk om bij een schadegeval de schade binnen 48 uur te melden bij Levvel. De AVB vergoedt slechts zelden kosten voor schade die het pleegkind aan de eigen bezittingen van pleegouders maakt. Het is aan te raden om na te gaan of schade door een pleegkind aan de eigen bezittingen door de eigen inboedelverzekering wordt gedekt.

5.8.3. Rechtsbijstandverzekering

Pleegouders kunnen te maken krijgen met juridische zaken rondom het pleegkind. Levvel raadt aan om voor het afsluiten van de rechtsbijstandverzekering bij de verzekeraar na te gaan of familie- en omgangszaken worden vergoed. Veel verzekeraars dekken deze zaken niet standaard. Pleegouders hebben de verzekering van ARAG en DAS getipt, maar omdat de polis en verzekeringsvoorwaarden kunnen wijzigen, dus het advies is om altijd de polis na te kijken en/of contact op te nemen met de verzekeraar. Vraag de verzekeraar om een bevestiging van dekking voor familiezaken bij pleegzorg (per mail).

Het is bij pleegoudervoogdij dringend aan te raden om een rechtsbijstandverzekering af te sluiten, hoewel het niet wettelijk verplicht is. Als de ouder van het kind een rechtszaak start over de omgangsregeling of herstel van het gezag, dan kan de pleegoudervoogd partij worden in het geschil en een advocaat is dan verplicht. De kosten voor een advocaat lopen snel op zonder rechtsbijstandverzekering. Controleer ook hier de polis of familiezaken onder de dekking valt.

5.8.4. Inzittenden-verzekering

Als pleegouders een auto bezitten is het wenselijk als zij een inzittendenverzekering afsluiten, voor als zij hun pleegkind meenemen in de auto. Hiermee verzekert de pleegouder zichzelf en passagiers voor de financiële gevolgen van een verkeersongeluk, bijvoorbeeld bij letselschade of invaliditeit. Een voordeel voor de bestuurder en passagiers is de snelle schadeafhandeling en schade-uitkering, omdat er niet wordt gekeken naar wie schuldig is aan de schade. De kosten voor de inzittendenverzekering worden niet vergoed door Levvel.⁴⁸

⁴⁸ Meer informatie over de inzittendenverzekering is te vinden op www.consumentenbond.nl/autoverzekering/inzittendenverzekeringen.

5.8.5. Reisverzekering

Levvel raadt pleegouders aan om na te gaan of een pleegkind dat mee met vakantie gaat onder de dekking van de reisverzekering valt. Levvel vergoedt de kosten voor een reis- en annuleringsverzekering niet, deze kosten zijn opgenomen in de pleegvergoeding. Controleer kort voor vertrek de geldende coronamaatregelen en de dekking van de reisverzekering en annuleringsverzekering. Controleer of ziektekosten in het buitenland gedekt zijn (voor een reis naar de Verenigde Staten is bijvoorbeeld een aanvullende verzekering nodig).

5.9. Belastingen (fiscale zaken)

Een pleegouder dient een pleegkind waar hij pleegvergoeding voor ontvangt niet op te geven bij de aangifte inkomstenbelasting. Pleegouders die een pleegvergoeding ontvangen voor hun pleegkind en geen andere kinderen onder de 12 jaar verzorgen, hebben geen recht op inkomensafhankelijke combinatiekorting.⁴⁹

De pleegvergoeding is geen inkomen, maar een onkostenvergoeding. De pleegvergoeding hoeft niet ingevuld te worden bij de aangifte inkomstenbelasting.

Een pleegkind van 18 tot 27 jaar wordt onder bepaalde voorwaarden⁵⁰ door de Belastingdienst niet meer gezien als toeslagpartner van de pleegouder, maar dat gaat nog niet automatisch. Pleegouders en pleegkinderen kunnen daarvoor de BelastingTelefoon gratis bellen op 0800 – 0543. Het kan in sommige gevallen gunstiger zijn om wel toeslagpartner te blijven. Een proefberekening voor de toeslagen kan worden gemaakt op de website van de Belastingdienst.

Een pleegkind wordt door de Belastingdienst wel gezien als medebewoner voor de huurtoeslag. Een deel van het inkomen van een (pleeg)kind wordt niet meegerekend. Deze vrijstelling geldt niet als er voor een pleegkind pleegvergoeding is ontvangen.

Een pleegkind in fiscale wetgeving is niet hetzelfde als een pleegkind waar een pleegzorgcontract voor is. In de fiscale wetten wordt een pleegkind enkel gelijkgesteld met een eigen kind als het pleegkind wordt opgevoed en verzorgd als eigen kind (met kinderbijslag). Maar als er een pleegvergoeding wordt ontvangen, verzorgt de pleegouder volgens de rechter het kind niet als eigen kind, omdat de pleegouder zelf geen kosten maakt. De pleegvergoeding wordt namelijk gezien als een kostendekkende onkostenvergoeding voor de verzorging van een pleegkind. In theorie hoeft de pleegouder dus zelf geen kosten te maken voor de verzorging van het pleegkind en daardoor is een belastingvoordeel niet van toepassing. Ook als de pleegouder kan aantonen dat er extra kosten zijn gemaakt die niet gedekt worden door de pleegzorgvergoeding, maakt dat geen verschil.

⁴⁹ Een uitgebreide uitleg is te vinden op <https://www.denvp.nl/ontmoeten/samen-werken-aan-betere-pleegzorg/blog-belangenbehartiging/blog-detail-belangenbehartiging/2019/03/29/Leuker-kunnen-we-het-nu-niet-maken>.

⁵⁰ Zie:

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/prive/toeslagen/hoewerken_toeslagen/kan_ik_toeslag_krijgen/partner/

6. Klachtenregeling en privacyreglement

6.1. Klachtrecht

Elke instelling voor jeugdzorg heeft een klachtenregeling. Levvel heeft één klachten- en bemiddelingsregeling voor cliënten (jeugdige en ouders) en pleegouders. Deze regeling is te vinden op de website van Levvel (www.levvel.nl) of op te vragen bij het secretariaat van het Servicepunt Pleegzorg en verblijf.

Medewerkers van Levvel doen hun uiterste best om hun werk goed te doen. Toch gaat het niet altijd naar wens. Er zijn drie manieren voor pleegouders om aan Levvel te laten weten dat zij ergens ontevreden over zijn:

1. De pleegouder bespreekt het met de pleegzorgwerker

Rechtstreeks contact met de pleegzorgwerker (of een directe collega) is de eenvoudigste en snelste manier om te zeggen waar je ontevreden over bent. Samen open en eerlijk het probleem bespreken is meestal de beste manier om tot een oplossing te komen.

2. De pleegouder schakelt een bemiddelaar in

Als de pleegouder zijn onvrede niet met de eigen pleegzorgwerker wilt bespreken, of als het gesprek niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd, dan kan de pleegouder contact opnemen met een bemiddelaar. De bemiddelaar is onpartijdig en onbevooroordeeld. De bemiddelaar is een onafhankelijke gesprekspartner bij onvrede of klachten over het handelen van een medewerker of Levvel in het algemeen. Het doel is om gezamenlijk tot een oplossing te komen. Ze biedt een luisterend oor en bespreekt samen met de pleegouder wat handig is om te doen. Ze kan bijvoorbeeld aanwezig zijn bij een gesprek met de pleegzorgwerker of problemen op een andere manier proberen op te lossen. De bemiddelaar doet er alles aan om binnen zes weken de bemiddeling af te ronden.

3. De pleegouder neemt contact op met de (externe) klachtencommissie

Heeft een gesprek met de pleegzorgwerker of bemiddeling niet geholpen, dan kan de pleegouder zijn klacht laten beoordelen door een onafhankelijke klachtencommissie. Een pleegouder kan ook direct contact opnemen met de klachtencommissie als hij daar redenen voor heeft. Het klachtensecretariaat vraagt echter altijd eerst aan de pleegouder of bemiddeling mogelijk is. De leden van de klachtencommissie zijn onafhankelijk en werken niet bij Levvel. Zij zijn onpartijdig en hebben geheimhoudingsplicht. Als de klacht is behandeld bij de klachtencommissie, wordt de uitkomst gedeeld met de bestuurders van Levvel. De bestuurders geven aan wat er naar aanleiding van een gegrond verklaarde klacht moet gebeuren en koppelen dit terug aan de klachtencommissie.

Pleegouders hebben recht op ondersteuning van een vertrouwenspersoon bij het aankaarten van hun onvrede. Dit kan iemand uit het eigen netwerk zijn, maar ook is het mogelijk een onafhankelijke vertrouwenspersoon van het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ) in te schakelen (tel. 088- 555 1000, info@akj.nl). Het is ook mogelijk te chatten met een medewerker van het AKJ via hun website www.akj.nl.

6.2. Tuchtrect

Levvel vindt het belangrijk om transparant te zijn over de mogelijkheden die een pleegouder heeft. Wie een jeugdprofessional inschakelt, moet ervan op aan kunnen dat de dienstverlening voldoet aan de kwaliteitseisen. Een jeugdprofessional dient te handelen volgens de professionele standaard (de gedrags- en beroepsregels) die voor hem of haar geldt. Als een jeugdprofessional handelt in strijd met de professionele standaard, dan kan de pleegouder een klacht indienen bij het College van Toezicht van SKJ als de jeugdhulpprofessional geregistreerd is in het register van het SKJ. Daarmee start de pleegouder een tuchtrechtelijke procedure, dit is een uiterst middel om de professional aan te spreken op zijn handelen. Levvel verwacht van pleegouders dat zij eerst in gesprek gaan, zodat gezamenlijk een laagdrempelige(re) oplossing kan worden gevonden.

6.3. Privacybeleid

Het privacybeleid is te vinden op www.levvel.nl.

Bijlagen

1. Algemene Voorwaarden Levvel Pleegzorg

Pleegouders ontvangen de 'Algemene Voorwaarden Levvel Pleegzorg'. Door ondertekening van de 'Algemene Voorwaarden Levvel Pleegzorg' verklaart de pleegouder akkoord te zijn gegaan met de algemene voorwaarden. De geldende Algemene Voorwaarden Levvel Pleegzorg zijn te raadplegen via www.levvel.nl/pleegouder.

2. Checklist bij start pleegzorgplaatsing

Bij de start van een pleegzorgplaatsing komt veel kijken. Om goed invulling te kunnen geven aan de opvoeding en verzorging, moeten pleegouders alle relevante informatie over het pleegkind en zijn/haar achtergrond krijgen. Bij voorkeur gebeurt deze informatieverstrekking met toestemming van de gezaghebbende ouder(s), maar zo nodig mag de informatie ook zonder toestemming verstrekt worden. Ook moeten (praktische) zaken geregeld en onderling afgesproken worden. Deze checklist helpt zowel de pleegouders als de pleegzorgwerker/consulent pleegzorg hierbij. Deze checklist is voor de pleegzorgwerker. De checklist bestaat uit twee onderdelen:

1. een checklist informatievoorziening
2. een checklist praktische regelzaken.

1. Checklist informatievoorziening

In onderstaande checklist zijn de items opgenomen, waarover pleegouders bij de start van een pleegzorgplaatsing geïnformeerd moeten worden. Bij netwerkplaatsingen krijgen de pleegouders deze informatie van de pleegzorgwerker. Bij bestandsplaatsingen wordt veel informatie al door de consulent van het Servicepunt Pleegzorg verstrekt tijdens het matchingsgesprek.

Aandachtspunten bij de informatievoorziening aan pleegouders:

- De consulenten pleegzorg maken van het matchingsgesprek een verslag. In het format voor dit verslag zijn de items van onderstaande checklist verwerkt. Als pleegzorgwerker is het handig om bij de start van een bestandsplaatsing dit matchingsverslag te betrekken. Dan kun je met pleegouders nagaan welke informatie ze al hebben over het pleegkind en zijn/haar achtergrond en welke informatie volgens deze checklist nog ontbreekt en opgevraagd moet worden.
- Crisisplaatsingen starten vaak op basis van summiere informatie. Dat is inherent aan het acute (en soms niet voorspelbare) karakter van crisispleegzorg. Tegelijkertijd is het voor crisispleegouders wel van belang om specifieke informatie te hebben, bijvoorbeeld over eventuele gezondheidsproblemen van een kind en wat dit voor de verzorging betekent (denk bijvoorbeeld aan verslaafd geboren baby's), gebruik van medicatie, allergieën en/of veiligheidsissues. Ook bij crisisplaatsingen is de checklist behulpzaam. De pleegzorgwerker zorgt samen met de Spoedhulpwerker voor de noodzakelijk informatie.
- Geregeld krijgen crisisplaatsingen binnen hetzelfde pleeggezin een vervolg. Niet altijd is tijdig een perspectief-/gezinsplan beschikbaar voor continuering van de pleegzorg na de crisisperiode. Het is belangrijk om er als pleegzorgwerker alert op te zijn dat dit perspectief-/gezinsplan er wel zo snel mogelijk komt, omdat dit plan ook weer de nodige informatie geeft over het pleegkind en zijn/haar achtergrond.
- Na een periode van circa 6 weken checkt de pleegzorgwerker standaard bij pleegouders of zij voldoende informatie hebben ontvangen over het pleegkind en zijn/haar achtergrond.
- Pleegouders hebben geregeld vragen over wat zij in het contact met de ouders van het pleegkind kunnen verwachten. Voor pleegouders is het contact met ouders vaak een spannend onderdeel van het pleegouderschap. Daarnaast hebben zij soms zorgen over de veiligheid tijdens contactmomenten tussen ouder en kind. Enige informatie over de achtergrond van ouders is daarom nodig. Zo nodig mag deze informatie zonder toestemming van de gezaghebbende ouder(s) verstrekt worden. Voorwaarde is wel dat de informatie over ouders *'noodzakelijk is voor de taak als pleegouder'*. Het is echter prettig als informatie wel zo veel mogelijk met toestemming van ouders gedeeld wordt, bijvoorbeeld in bijzijn van ouders tijdens het matchingsgesprek. Om het gedrag en de houding van de ouder richting zijn/haar kind en anderen te kunnen begrijpen, is het bijvoorbeeld goed om te weten of er sprake is van een licht verstandelijke beperking, psychische of verslavingsproblematiek bij ouders.

- Pleegzorgwerkers kunnen vanwege de privacy van ouders terughoudend zijn met het verstrekken van informatie over de achtergrond van de ouders aan pleegouders. Niet altijd is helder vast te stellen of informatie over de ouders noodzakelijk is voor de taak als pleegouder. We willen deze casuïstiek op een centraal punt verzamelen om te kijken of we meer algemene uitspraken kunnen doen over het al dan niet verstrekken van informatie over ouders aan pleegouders als hier twijfel over bestaat. Verzoek is daarom aan pleegzorgwerkers om bij vragen of twijfel dit kenbaar te maken aan Evelien in de Rijp.

Naam	m / v
Geboortedatum	
Samenstelling gezin van herkomst	
Welke plaatsingsvorm? ○ Vrijwillige plaatsing ○ Ondertoezichtstelling (met machtiging uithuisplaatsing) ○ Voogdij door Jeugdbescherming: ○ Voogdij door iemand anders (bijvoorbeeld tante of oom): ○ Pleegoudervoogdij	
Wie heeft gezag over het kind? ○ 1 ouder, naam: ○ Beide ouders, namen: ○ Voogd: (vul hier in wie de voogdij heeft, bijvoorbeeld JBRA).	
Praktische informatie	
Paspoort/identiteitsbewijs ○ Paspoort ○ ID-kaart ○ Verblijfsvergunning	
Documentnummer:	
Zorgverzekering ○ Basis ○ Aanvullend ○ Geen	
Naam verzekeraar:	
Polisnummer:	
Verzekerd voor aansprakelijkheid ○ Ja, ouders hebben een aansprakelijkheidsverzekering ○ Ja, kind is bijgeschreven op aansprakelijkheidsverzekering van pleegouder(s) ○ Nee	
Huidige en eerdere inzet hulpverlening	
Reden van aanmelding (o.a. wat maakt dat het kind niet bij de eigen ouders kan wonen c.q. waarom kunnen ouders niet voor het kind zorgen?)	
Eerdere uithuisplaatsingen/hulpverlening (o.a. wat maakt dat eerdere plaatsingen zijn beëindigd?)	
Woonsituatie voorafgaand aan pleegzorgplaatsing	

Huidige hulpverlening aan kind/huidige onderzoeken/betrokken hulpverleners
Afspraken over bezoekregeling/contact ouders, familie en andere belangrijke personen (daarbij ook aandacht voor waarborgen voor een veilig contact, ook als deze niet begeleid is)
Algemene informatie kind
Dagbesteding <i>(welke dagbesteding, waar, hoe is kind gewend hier naartoe te gaan?)</i> ☐ Peuterspeelzaal/crèche ☐ School ☐ Werk ☐ Geen ☐ Anders
Hobby's/sport/vrijtijdsbesteding
Vrienden/vriendinnen
Religie (+ aandachtspunten)
Overige algemene informatie
Ontwikkeling en gezondheid
Medische achtergrond/bijzonderheden <i>(wat betekent dit voor de verzorging van het pleegkind?)</i>
Gebruik medicatie ☐ Ja (welke en hoe te gebruiken) ☐ Nee
Allergieën ☐ Ja, welke: ☐ Nee
(Licht) verstandelijke beperking ☐ Ja ☐ Nee
Zindelijkheid ☐ Ja ☐ Nee
Eet/slaapgewoonten
Leeftijdsadequate ontwikkeling ☐ Ja ☐ Nee <i>(bijzonderheden invullen)</i>
Gedragsproblemen ☐ Nee ☐ Ja, namelijk:
Gezonde seksuele ontwikkeling ☐ Ja

○ Nee ○ Niet bekend
Seksueel actief ○ Ja ○ Nee ○ Niet van toepassing ○ Niet bekend
Veiligheid en kindermishandeling
Zwemdiploma ○ Ja (welke) ○ Nee
Vertrouwenspersoon van het kind
Kindermishandeling (i.c. fysieke mishandeling, verwaarlozing, seksueel misbruik, getuige van huiselijk geweld) ○ Nee ○ Vermoedens ○ Ja (o.a. welke vorm, heden of verleden, in welke context, is hulp/onderzoek ingezet, wat is in gedrag zichtbaar?)

2. Checklist praktische regelzaken

Bij de plaatsing van een pleegkind in een pleeggezin moeten in voorkomende gevallen (praktische) zaken geregeld en onderling afgesproken worden. De voornaamste zaken staan vermeld in onderstaande checklist.

Praktische regelzaken
Aanschaf noodzakelijke spullen voor het kind
Regelen school/kinderopvang
Eventueel regelen vervoer van en naar school
Afspraken over contact met ouders, broertjes/zusjes, andere familie en bekenden en hoe dit vorm te geven <i>(o.a. hoe worden ouders op de hoogte gehouden van hoe het met hun kind in het pleeggezin gaat, hoe worden zij betrokken bij belangrijke beslissingen/aangelegenheden, hoe vaak en hoe onderhouden ouders – buiten de bezoekenmomenten – contact met hun kind?)</i>
Afspraken over (begeleide) bezoekenregeling en uitvoering daarvan
Verzekeringen kind (aandringen bij ouders op alsnog afsluiten aansprakelijkheidsverzekering, m.n. bij weekendplaatsingen, omdat dit zeer veel kosten voor de ouder en de pleegouder kan besparen)
Inschrijven op adres pleegouder <i>De regel vanuit de Basis Registratie Personen (BRP) is dat inschrijving nodig is als een kind de komende 6 maanden minstens 4 maanden op het adres van het pleeggezin verblijft. Een</i>

<i>adreswijziging moet binnen 5 dagen na plaatsing aan de gemeente doorgegeven zijn. De pleegouder kan dit zo nodig zonder toestemming van de ouder met gezag regelen.</i>
Afspraken over frequentie begeleiding en wijze onderling contact pleegouder – pleegzorgwerker
Afspraken over apart spreken pleegkind
Afsluiten pleegcontract (incl. algemene voorwaarden bij netwerkplaatsingen)
Informatie over declaraties <i>Bij weekendpleegzorg gebeurt betaling van de pleegvergoeding op declaratiebasis. Alle pleegouders moeten gewezen worden op de Regeling Bijzondere Kosten</i>
Informatie over bereikbaarheid pleegzorgwerker/Levvel tijdens en buiten kantoortijden <i>Hierbij is het ook van belang aan te geven wat de rol van de adviserende achterwacht is. Zij bieden een luisterend oor en geven advies, maar gaan niet op situaties af.</i>
Informatie over o.a. rechten en plichten, het privacyreglement, de klachtenregeling en het AKJ (via website Levvel)
Regelen VOG voor vaste oppas/ logeeradres.

3. Uitgebreide informatie over de ondertoezichtstelling en voogdij

De Raad voor de Kinderbescherming kan - na een onderzoek naar de situatie van het kind - een OTS verzoeken. Ook de ouders of verzorgers (pleegouders) van het kind kunnen de kinderrechter om een OTS vragen, als de Raad dit niet doet. Ook het Openbaar ministerie is bevoegd om een OTS te verzoeken.

De kinderrechter spreekt een ondertoezichtstelling uit als:

- er sprake is van een ernstige bedreiging van de ontwikkeling van het kind én
- het niet lukt om deze bedreiging met hulp in vrijwillig kader te verminderen én
- verwacht wordt dat ouders binnen een voor het kind aanvaardbare termijn hun opvoedingsverantwoordelijkheid zullen kunnen dragen.⁵¹

Een OTS is een tijdelijke maatregel, het doel is dat het kind weer terugkeert in de thuissituatie. Tijdens de OTS krijgen de ouders hulp en ondersteuning zodat de thuissituatie voor het kind acceptabel is en de ouders weer zelf voor het kind kunnen zorgen. De OTS wordt voor maximaal een jaar uitgesproken, maar kan verlengd worden, telkens met maximaal een jaar.

De kinderrechter geeft een gecertificeerde instelling voor Jeugdbescherming de opdracht om de OTS uit te voeren. Een gezinsmanager van deze gecertificeerde instelling houdt toezicht op de gang van zaken in het gezin, met als doel om de veiligheid van het kind te waarborgen en hulpverlening in het gezin te regelen.

De ondertoezichtstelling is gericht op:

- ondersteuning van de ouder bij de opvoeding en verzorging van het kind, zodat de bedreiging van de ontwikkeling van het kind weggenomen kan worden en de OTS zo kort mogelijk duurt;
- het zo veel mogelijk laten dragen van de verantwoordelijkheid voor de opvoeding en verzorging door de ouder;
- versterking van de gezinsband.

De gezinsmanager kan de ouder met gezag (en/of het kind vanaf 12 jaar) een schriftelijke aanwijzing geven om iets te doen of juist te laten. Deze aanwijzing moet opgevolgd worden. De ouder (en/of kind) kan bij de kinderrechter bezwaar maken tegen deze schriftelijke aanwijzing. De gezinsmanager kan aan de kinderrechter vragen om de schriftelijke aanwijzing te bekrachtigen en eventueel om een dwangmiddel (bijvoorbeeld een boete) in te mogen zetten.⁵²

Bij een OTS behouden de ouders het ouderlijk gezag en mogen zij de belangrijke beslissingen blijven nemen voor het kind. De rechter kan het gezag van de ouders beperken door:

- * een machtiging uithuisplaatsing (de ouder kan niet meer bepalen waar het kind woont)
- * een machtiging vervangende toestemming
 - * een medische behandeling
 - * aanvraag en afgifte identiteitsbewijs (paspoort, id-kaart of verblijfsvergunning)
 - * aanvraag verblijfsvergunning
 - * inschrijving school

De machtiging zorgt ervoor dat de Jeugdbescherming deze beslissingen mag nemen zonder toestemming van de ouder. De Jeugdbescherming kan de pleegouder machtigen om namens de Jeugdbescherming te handelen, maar is daartoe niet verplicht. De Jeugdbescherming mag de machtiging aan pleegouders op ieder moment intrekken.

Als het voor de ontwikkeling van het kind nodig is dat het elders gaat wonen, kan de gezinsmanager de kinderrechter verzoeken om een machtiging uithuisplaatsing (MUHP) af te

⁵¹ [Artikel 1:255 BW](#). Als dit niet de verwachting, dan heeft een OTS geen zin en kan de rechter het gezag van de ouders beëindigen en een voogd aanwijzen.

⁵² In de praktijk gebeurt dit laatste maar zelden.

geven. De Raad voor de Kinderbescherming kan dit verzoek ook doen. Plaatsing in een pleeggezin is alleen mogelijk met een machtiging voor een plaatsing in een pleeggezin.

De rechter beslist of een uithuisplaatsing noodzakelijk is en machtigt de Jeugdbescherming dat het kind in een pleeggezin kan worden geplaatst. De Jeugdbescherming is niet verplicht om de machtiging te gebruiken, tenzij de Raad voor de Kinderbescherming om de machtiging gevraagd heeft.

Bij spoed

Als er een acute en ernstige bedreiging is voor het kind kan de kinderrechter een voorlopige ondertoezichtstelling (VTOS)⁵³ uitspreken, die maximaal drie maanden duurt. Dat gebeurt als de situatie zo acuut is, dat een normaal raadsonderzoek en de gewone verzoekschriftprocedure niet afgewacht kunnen worden. Binnen de drie maanden doet de Raad voor de Kinderbescherming zijn onderzoek en moet een verzoek worden ingediend. De VTOS wordt beëindigd of omgezet in een 'normale' OTS.

Bij verlenging

Als er een OTS is mét een machtiging uithuisplaatsing en het nodig is dat het kind na anderhalf jaar uit huis geplaatst blijft, dan dient de gezinsmanager het tweede verzoek verlenging MUHP eerst naar de Raad voor de Kinderbescherming te sturen voordat het naar de rechtbank gestuurd wordt. De Raad onderzoekt dan of in deze situatie een beëindiging gezag meer op zijn plaats is dan een verlenging van de OTS en de MUHP.

Als de verwachting is dat de ouder niet binnen een voor het kind aanvaardbare termijn weer zelf de zorg voor het kind op zich kan nemen, kan het gezag ook meteen beëindigd worden.

Positie pleegouder bij een OTS:

- Geschillenregeling. Pleegouders (en pleegzorgorganisaties) kunnen geschillen over de uitvoering van de OTS voorleggen aan de rechter. Dit gaat via een verzoekschriftprocedure en vertegenwoordiging door een advocaat is verplicht. De rechter heeft de vrijheid om vast te stellen welke oplossing of regeling het best het belang van alle betrokkenen, in het bijzonder die van het kind, dient. Geschillen rondom gedragingen die onder het klachtrecht vallen, kunnen niet voorgelegd worden.
- Verzoek tot verlenging OTS als de Raad voor de Kinderbescherming daar niet toe overgaat.
- Verzoek tot beëindiging of wijziging uithuisplaatsing. Bij wijzigende omstandigheden kan de pleegouder de gecertificeerde instelling verzoeken om de uithuisplaatsing te beëindigen, de duur ervan te bekorten, of af te zien van een wijziging van de verblijfplaats van het (minderjarige) pleegkind. De rechter kan de machtiging geheel of gedeeltelijk intrekken of de duur ervan bekorten.
- Als een kind langer dan één jaar in het pleeggezin woont en de gezinsmanager wil dat het kind elders gaat wonen, dan moet de gezinsmanager toestemming krijgen van de rechter voordat het kind verplaatst mag worden. De kinderrechter hoort alle partijen, dus ook de pleegouder, en beslist in het belang van het kind.
- Als een kind korter dan één jaar in het pleeggezin woont en de gezinsmanager wil dat het kind elders gaat wonen, dan kan een pleegouder drie dingen doen:

1. binnen twee weken bezwaar maken tegen dit besluit. De pleegouder schrijft een bezwaarbrieven (verzoek afzien voorgenomen overplaatsing pleegkind) waarin de pleegouder beargumenteert wat de bezwaren tegen een overplaatsing van het pleegkind zijn. De gecertificeerde instelling moet binnen twee weken beslissen op de bezwaarbrieven.

⁵³ [Artikel 1:257 BW](#). De kinderrechter kan de minderjarige voorlopig onder toezicht stellen van een gecertificeerde instelling indien een ernstig vermoeden bestaat dat de grond, bedoeld in [artikel 255, eerste lid](#), is vervuld en de maatregel noodzakelijk is om een acute en ernstige bedreiging voor de minderjarige weg te nemen.

Als de gecertificeerde instelling het verzoek afwijst, dan kan de pleegouder zonder advocaat naar de kinderrechter. Dit moet binnen 2 weken.

2. Als optie 1 te tijdrovend is, kan de pleegouder de kinderrechter direct verzoeken om de machtiging uithuisplaatsing te beperken tot 'dit pleeggezin'.

3. Het verschil van mening voorleggen aan de kinderrechter in het kader van de geschillenregeling. Dit moet met behulp van een advocaat.

Beëindiging van het ouderlijk gezag

De rechtbank kan het gezag van de ouder beëindigen als:

1^e Er sprake is van een ernstige bedreiging van de ontwikkeling van het kind en de ouder niet in staat is om de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding binnen een voor het kind aanvaardbare termijn op zich te nemen of

2^e De ouder het gezag misbruikt

De Raad voor de Kinderbescherming dient het verzoek beëindiging gezag bij de rechtbank in, na onderzoek naar de wenselijkheid en de noodzaak van de beëindiging van het gezag. De pleegouder kan gezagsbeëindiging vragen als de Raad voor de Kinderbescherming geen gezagsbeëindiging wil aanvragen (art. 1:267 lid 1 BW).

Meestal volgt het beëindigen van het gezag op een OTS, als een kind meer dan anderhalf jaar uit huis geplaatst is geweest en er geen zicht is op terugkeer naar de ouder met gezag. Maar het is ook mogelijk dat het gezag meteen beëindigd wordt zonder dat er een OTS is geweest. Als de verwachting is dat de ouder niet binnen een voor het kind aanvaardbare termijn weer zelf de zorg voor het kind op zich kan nemen, kan het gezag ook meteen beëindigd worden.

Als er een OTS is mét een machtiging uithuisplaatsing en het nodig is dat het kind na twee jaar uit huis geplaatst blijft, dan moet de gezinsmanager het verzoek verlenging MUHP eerst naar de Raad voor de Kinderbescherming sturen voordat het naar de rechtbank gestuurd wordt.⁵⁴ De Raad onderzoekt dan of in deze situatie een beëindiging gezag meer op zijn plaats is dan een verlenging van de OTS en de MUHP.

Maar ook op andere momenten kan de gezinsmanager aan de Raad vragen om onderzoek te doen naar de wenselijkheid en de noodzaak van het beëindigen van het gezag.

Bij beëindiging van het gezag verliest deze ouder het ouderlijk gezag. Het kan zijn dat de andere ouder het gezag behoudt. Deze heeft dan in zijn/haar eentje het ouderlijk gezag. Meestal is er echter sprake van een gezagsvacuüm en moet er een voogd benoemd worden. Tot voor kort ging de voogdij meestal naar een gecertificeerde instelling zoals Jeugdbescherming. In de wet staat echter dat de voorkeur uitgaat naar benoeming van de pleegouder of iemand anders tot voogd⁵⁵. Degenen die de voogdij op zich nemen (pleegouder of burgervoogd) beslissen zelf of zij de voogdij aanvaarden, de rechter beslist wie de voogdij krijgt.

Indien er niemand bereid gevonden wordt om de voogdij op zich te nemen krijgt eerst een gecertificeerde instelling de voogdij en wordt vervolgens gekeken of voogdijoverdracht aan pleegouders mogelijk en wenselijk is. Dit kan alleen als de pleegouder minimaal een jaar voor het pleegkind heeft gezorgd. De voorkeur van Levvel gaat er doorgaans overigens naar uit dat de voogdij eerst een tijdje naar een gecertificeerde instelling gaat en dan over gaat naar de pleegouders, om de relatie tussen ouders en pleegouders goed te kunnen regelen. Een kind dat onder voogdij staat van een "natuurlijk persoon" zoals een pleegouder, kan onder toezicht gesteld worden. Als dat nodig is, kan ook een machtiging uithuisplaatsing worden uitgesproken, waardoor het kind niet langer bij de pleegouders woont.

⁵⁴ Art. 1:265j lid 3 BW

⁵⁵ Dit is een zogenaamde burgervoogd. Iemand uit de omgeving van het kind, die niet voor het kind zorgt, maar wel de verantwoordelijkheid voor het kind op zich wil nemen.

Als de gecertificeerde instelling de voogdij krijgt, stelt deze een voogd aan, die de opdracht krijgt om namens de gecertificeerde instelling de voogdij uit te voeren. De voogd treedt op als wettelijke vertegenwoordiger van het kind, en heeft aandacht voor de band tussen het kind en de ouders.

Als het gezag van een ouder beëindigd is, is het niet de bedoeling dat het kind weer terug gaat naar de ouder. Het kind blijft in principe in het pleeggezin. In uitzonderlijke gevallen kan de ouder om herstel in het gezag aan de rechter vragen, bijvoorbeeld als het kind toch weer thuis gaat wonen.

De voorlopige voogdij (VoVo)

Voorlopige voogdij is een crisismaatregel, de kinderrechter draagt het gezag voorlopig over aan de gecertificeerde instelling om een definitieve gezagsvoorziening af te wachten.

Een VoVo is bedoeld om noodzakelijke beslissingen te kunnen nemen over het kind die normaal gesproken de ouder met gezag neemt. Het gaat dan bijvoorbeeld om het mogelijk maken van een medische behandeling waar de ouders geen toestemming voor geven. Ook kan een VoVo uitgesproken worden als het gezag ontbreekt en er meteen iets met het kind moet gebeuren, waar gezag voor nodig is. Bij een voorlopige voogdij kan alleen een gecertificeerde instelling, zoals Jeugdbescherming, tot voogd benoemd worden.

De kinderrechter spreekt de VoVo uit, op verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming, voor maximaal 3 maanden. Anders dan bij de VOTS loopt de VoVo na 3 maanden door als de Raad voor de Kinderbescherming binnen deze periode bij de rechtbank om een andere kinderbeschermingsmaatregel heeft gevraagd (een OTS, een beëindiging of schorsing van het gezag). De VoVo loopt dan door tot het moment dat de rechter een besluit genomen heeft. De VoVo geeft de gecertificeerde instelling de bevoegdheid om het kind acuut uit huis te plaatsen.

Voorziening in het gezag/voogdij

Tot slot is het mogelijk dat de rechtbank het gezag schorst of voorziet in het gezag en voogdij uitspreekt. Dit is strikt genomen geen kinderbeschermingsmaatregel. Als de ouder met gezag niet in staat is om zijn gezag uit te oefenen, dan schorst de kinderrechter het gezag. Dit doet hij onder andere in de volgende situaties: de verblijfplaats van de ouder met gezag is onbekend, de ouder is afwezig, de ouder verblijft langdurig in het buitenland en is slecht bereikbaar (bijvoorbeeld vanwege detentie) of is langdurig opgenomen in een psychiatrische kliniek. De rechter voorziet in het gezag als de ouder niet bevoegd of niet in staat is het gezag uit te oefenen. Onbevoegdheid doet zich voor bij minderjarigheid van de moeder, of als de ouder onder curatele komt te staan. Zodra de ouder bevoegd is of weer in staat is het gezag uit te oefenen, kan de ouder bij de rechtbank het gezag (weer) terug vragen. Ook na het overlijden van de ouder voorziet de rechter in het gezag en spreekt een voogdij uit.

4. Schematisch overzicht pleegkind 18- en 18+

Minderjarig pleegkind

Onderwerp/plaatsingsvorm	Vrijwillige plaatsing	Ondertoezichtstelling (met uithuisplaatsing)	Voogdij	Pleegoudervoogdij
Toegang tot pleegzorg	Ouder vraagt beschikking aan bij gemeente	Verwijzing ⁵⁶	Verwijzing ⁵⁷	Pleegoudervoogd vraagt een jeugdhulpbesluit bij de gemeente
Wettelijk vertegenwoordiger kind	Ouder(s) met gezag	Ouder(s) met gezag gezinsmanager kan dwingende aanwijzing geven	Voogd	Pleegouder(s) met voogdij
Verzoek tot ondertoezichtstelling	De Raad voor de Kinderbescherming (na een onderzoek) Ouders of verzorgers (pleegouders) van het kind kunnen de kinderrechter om een OTS vragen, als de Raad dit niet doet. Gemeente of Openbaar ministerie	Verlenging: Jeugdbescherming. Als de Jeugdbescherming er niet toe overgaat, dan zijn de ouder, pleegouder, Openbaar ministerie bevoegd	n.v.t.	De Raad voor de Kinderbescherming (na een onderzoek) Ouders of verzorgers (pleegouders) van het kind kunnen de kinderrechter om een OTS vragen, als de Raad dit niet doet. Het Openbaar ministerie
Medische behandeling zie KNMG: https://www.knmg.nl/ad-vies-richtlijnen/knmg-publicaties/wegwijzer-dubbele-toestemming-minderjarige-1.htm	Jonger dan 12: Ouders met gezag Vanaf 12: kind en ouder(s) met gezag Vanaf 16: kind zelf	Jonger dan 12: Ouders met gezag Vanaf 12: kind en ouder(s) met gezag Vanaf 16: kind zelf Jeugdbescherming vervangende toestemming	Jonger dan 12: Voogd Vanaf 12: kind en voogd Vanaf 16: kind zelf	Jonger dan 12: pleegoudervoogd Vanaf 12: kind en pleegoudervoogd Vanaf 16: kind zelf
Vakantie buitenland	Ouder met gezag geeft toestemming	Vanwege de uithuisplaatsing is Jeugdbescherming bevoegd om toestemming te geven als de ouder geen toestemming geeft.	Voogd geeft toestemming	Pleegoudervoogd geeft toestemming

⁵⁶ Gemeentelijke toegang, Huisarts, Jeugdarts, Gecertificeerde instelling, Medisch specialist, Geen verwijzer (vrij toegankelijke hulp), Onbekend (voor 2015), Rechter, Officier van Justitie, functionaris Justitiële jeugdinrichting (alleen bij strafrechtelijke zaken), art. 3.2 Regeling Jeugdwet.

⁵⁷ Gemeentelijke toegang, Huisarts, Jeugdarts, Gecertificeerde instelling, Medisch specialist, Geen verwijzer (vrij toegankelijke hulp), Onbekend (voor 2015), Rechter, Officier van Justitie, functionaris Justitiële jeugdinrichting (alleen bij strafrechtelijke zaken), art. 3.2 Regeling Jeugdwet.

Aanvraag identiteitsbewijs	Zie bijlage 5	Zie bijlage 5	Zie bijlage 5	Zie bijlage 5
Wie bepaalt waar het kind verblijft?	Ouder(s) met gezag. Na 1 jaar blokkaderecht pleegouder.	Rechter spreekt uithuisplaatsing uit, gezinsmanager bepaalt. Na 1 jaar in pleeggezin moet Jeugdbescherming toestemming vragen aan de rechter voor overplaatsing.	Voogd. Na 1 jaar blokkaderecht pleegouder.	Pleegoudervoogd
Rechter betrokken	Nee	Ja, verlenging OTS en verlenging uithuisplaatsing	Rechter benoemt voogd, verder niet betrokken	Rechter benoemt pleegouder tot voogd, verder niet betrokken
Bijzondere curator mogelijk?	Ja	Ja	Ja	Ja
Geschillenregeling	Nee	Ja	Nee	Nee, (tenzij er sprake is van een OTS tijdens de pleegoudervoogdij)
Pleegouder niet eens met overplaatsing	Zie bijlage 6	Zie bijlage 6	Zie bijlage 6	Zie bijlage 6
Jeugdbescherming betrokken?	Nee, tenzij ouders vrijwillig hulp accepteren ('drang'-kader).	Ja, gezinsmanager	Ja, tenzij er een voogd is die niet van de Jeugdbescherming is.	Nee, tenzij pleegoudervoogden vrijwillig hulp accepteren of er een ondertoezichtstelling is.
Onderhoudsplicht	Ouder(s) tot 21 ^e verjaardag jongere	Ouder(s) tot 21 ^e verjaardag jongere	Ouder(s) tot 21 ^e verjaardag jongere	Ouder(s) tot 21 ^e verjaardag jongere Gezamenlijk (voormalig pleegouder)voogden als zij geen pleegzorgcontract hebben (plicht duurt tot de 18 ^e verjaardag van de jongere)
Bijzondere kostenregeling pleegouder bij Levvel	Ja	Ja	Ja	Ja

Zorgverzekering	Gratis meeverzekerd met ouder (eventueel pleegouder)	Gratis meeverzekerd met ouder (eventueel pleegouder)	Gratis meeverzekerd met pleegouder Collectieve zorgverzekering VGZ aanmelding mogelijk	Gratis meeverzekerd met pleegouder. Collectieve zorgverzekering VGZ aanmelding niet mogelijk
Verantwoordelijke gemeente (woonplaatsbeginsel vanaf 2022)	Zie https://vng.nl/artikelen/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp	Zie https://vng.nl/artikelen/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp	Zie https://vng.nl/artikelen/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp	Zie https://vng.nl/artikelen/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp
Verantwoordelijke gemeente (woonplaatsbeginsel tot en met 2021)	Hoofddregel: gemeente van ouder met gezag Uitzonderingen: https://vng.nl/files/vng/201607_factsheet_woonplaatsbeginsel_2016.pdf	Hoofddregel: gemeente van ouder met gezag Uitzonderingen: https://vng.nl/files/vng/201607_factsheet_woonplaatsbeginsel_2016.pdf	Gemeente waar pleegkind woont	Gemeente waar pleegkind woont

Meerderjarig pleegkind (18+)

Onderwerp/plaatsings vorm	18-21 jaar	21-23 jaar	23+
Toegang tot pleegzorg	Als de pleegzorg voor de 18^e verjaardag is opgestart, loopt de pleegzorg standaard door tot de 21^e verjaardag, tenzij de jeugdige dat niet wil. Voor de 18^e verjaardag moet er een door de gemeente goedgekeurd plan zijn. Alternatief: WMO/WLZ Een jongere zonder verblijfsvergunning heeft geen toegang tot verlengde jeugdhulp.	Pleegzorg kan doorlopen alser sprake is van een hulpvraag van de pleegjongere. Hier is een plan voor nodig en goedkeuring van de gemeente ruim vóór de 21^e verjaardag. Alternatief: WMO/WLZ Een jongere zonder verblijfsvergunning heeft geen toegang tot verlengde jeugdhulp.	Pleegzorg in het kader van de Jeugdwet niet mogelijk Alternatief: PGB/WMO/WLZ
Wettelijk vertegenwoordiger kind	Geen, de pleegjongere beslist zelf. Tenzij hij/zij een mentor, bewindvoerder of curator heeft.	Geen, de pleegjongere beslist zelf. Tenzij hij/zij een mentor, bewindvoerder of curator heeft.	Geen, de pleegjongere beslist zelf. Tenzij hij/zij een mentor, bewindvoerder of curator heeft.
Verzoek tot ondertoezichtstelling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Medische behandeling	Jongere zelf, tenzij niet handelingsbekwaam	Jongere zelf, tenzij niet handelingsbekwaam	Jongere zelf, tenzij niet handelingsbekwaam
Wie bepaalt waar het kind verblijft?	Jongere zelf, tenzij verplichte zorg	Jongere zelf, tenzij verplichte zorg	Jongere zelf, tenzij verplichte zorg
Bijzondere curator mogelijk?	Nee	Nee	Nee
Geschillenregeling	Nee	Nee	Nee
Pleegouder niet eens met overplaatsing	Zie schema bijlage 6	Zie schema bijlage 6	Zie schema bijlage 6
Jeugdbescherming betrokken	Nee, vanaf 18 vervalt de ondertoezichtstelling/voogdij van rechtswege (automatisch)	Nee, vanaf 18 vervalt de ondertoezichtstelling/voogdij van rechtswege (automatisch)	Nee, vanaf 18 vervalt de ondertoezichtstelling/voogdij van rechtswege (automatisch)
Onderhoudsplicht	Ouder(s) tot 21 ^e verjaardag jongere	Ouder(s) tot 21 ^e verjaardag jongere	Nee
Bijzondere kostenregeling pleegouder bij Levvel	Maatwerk, declaratie kan ingediend worden	Maatwerk, declaratie kan ingediend worden	Nee
Zorgverzekering	Jongere sluit zelf zorgverzekering af (evt. zorgtoeslag aanvragen)	Jongere sluit zelf zorgverzekering af (evt. zorgtoeslag aanvragen)	Jongere sluit zelf zorgverzekering af (evt. zorgtoeslag aanvragen)
Verantwoordelijke gemeente (woonplaatsbeginsel vanaf 2022)	https://vng.nl/artikelen/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp	https://vng.nl/artikelen/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp	https://vng.nl/artikelen/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp

5. Aanvraag identiteitsbewijs: wie geeft toestemming?

	Vrijwillige plaatsing	OTS	Voogdij	Pleegoudervoogdij
ID-kaart en paspoort 0 t/m 12 jaar	Ouders met gezag. Als 1 ouder weigert, kan de andere ouder met gezag de rechter om vervangende toestemming vragen.	Ouders met gezag. Als 1 ouder weigert, kan de andere ouder met gezag de rechter om vervangende toestemming vragen. Gezinsvoogd of pleegouder (met advocaat) of kind zelf kan vervangende toestemming vragen aan de rechter.	Voogd. Waarschijnlijk zal een rechter een verzoek van de pleegouder (met advocaat) voor vervangende toestemming ook in behandeling nemen.	Pleegoudervoogd(en). Als pleegoudervoogden het niet eens zijn, kan één van hen (met advocaat) vervangende toestemming aan de rechter vragen.
Paspoort 12 t/m 17 jaar	Ouders met gezag. Als één ouder weigert, kan de andere ouder met gezag de rechter om vervangende toestemming vragen. Kind zelf kan vervangende toestemming vragen aan de rechter. Waarschijnlijk zal een rechter een verzoek van een pleegouder (met advocaat) ook behandelen.	Ouders met gezag. Gezinsvoogd of pleegouder (met advocaat) of kind zelf kan vervangende toestemming vragen aan de rechter.	Voogd. Kind zelf kan vervangende toestemming vragen aan de rechter.	Pleegoudervoogd(en). Kind zelf kan vervangende toestemming vragen aan de rechter.
ID-kaart 12 t/m 17 jaar	Kind zelf	Kind zelf	Kind zelf	Kind zelf
Verblijfsvergunning	Ouders met gezag	Ouders met gezag. Gezinsvoogd of Raad voor de Kinderbescherming of pleegouder met advocaat kan vervangende toestemming vragen aan de rechter (art. 1:265 ^e BW)	Voogd	Pleegoudervoogd(en)
18 jaar of ouder	Jongere zelf	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

6. Schematisch overzicht rechten bij beëindiging plaatsing

